Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
12.02.2020	20/167	416– 5.1

Medlemmer i Meløy kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Torsdag, 20. februar 2020 kl. 10.00
Møtested: Møterom 2. etasje, Spildra skole

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
01/20	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 9. desember 2019
02/20	Rapport forvaltningsrevisjon: Elevens psykososiale skolemiljø
03/20	Rapport eierskapskontroll: Meløy Arbeidstreningssenter AS
04/20	Redegjørelse fra administrasjonen: Status for økonomi og regnskap
05/20	Redegjørelse fra administrasjonen: Undervisnings- og bemanningssituasjonen ved Glomfjord skole
06/20	Redegjørelse fra administrasjonen: Meløy kommune som byggherre - System for reklamasjoner og oppfølging av mangler
07/20	Kommunens behandling av saker og spørsmål knyttet til Salten Brann IKS
08/20	Dialog med revisor, bl.a etterlevelseskontroll
09/20	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
10/20	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (470 37 452)

Glomfjord, 12. februar 2020

Hans Ove H. Hagen (s)
Leder kontrollutvalget

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, rådmann, Salten kommunerevisjon IKS, varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering (varamedlemmer møter kun etter særskilt innkalling).

PLAN FOR MØTEVIRKSOMHETEN I 2020

Kontrollutvalgets møteplan for 2020

Tirsdag 25. februar
Tirsdag 21. april (uttalelse til regnskap for kommunen og kommunalt foretak)
Tirsdag 26. mai

Tirsdag 6. oktober
Tirsdag 17. november

Ytterligere møter settes opp ved behov.

Kontrollutvalgets årsplan 2020	**Møter**				
Aktiviteter og saker	1	2	3	4	5
Protokoll	X	X	X	X	X
Orienteringer fra revisjon og sekretariat	X	X	X	X	X
Revidering av Reglement for kontrollutvalg					X
Planarbeid forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll		X	X		
Rapport fra forvaltningsrevisjon	X				X
Rapport fra eierskapskontroll	X				X
Oppfølgning av kommunestyrets vedtak vedr forvaltningsrevisjon		X		X	
Orientering fra revisor om overordnet revisjonsstrategi	X				X
Orientering om status for kommunens økonomi	X			X	
Uttalelse til kommuneregnskapet 2019		X			
Uttalelse til særregnskap 2019 for kommunalt foretak		X			
Redegjørelse fra administrasjonen i aktuelle saker	X	X	X	X	X
Redegjørelse fra administrasjonen: Driftssituasjonen Glomfjord skole	X				
Redegjørelse fra administrasjonen: Oppfølgning av gjennomførte byggeprosjekter	X				
Redegjørelse fra administrasjonen: Psykisk helse		X			
Virksomhetsbesøk			X		
Revisors erklæring om egen uavhengighet				X	
Utarbeidelse av virksomhetsplan 2021					X
Kontrollutvalgets årsrapport 2020					X
Møteplan 2021					X
Budsjett for kontroll og tilsyn 2021				X	

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
12.02.2020	20/168	416– 5.3

SAK 01/20

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 9. desember 2019

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
20.02.2020

Vedlegg:

- Protokoll fra kontrollutvalgets møte 9. desember 2019

Bakgrunn for saken:
Protokoll fra forrige møte legges frem for godkjenning av kontrollutvalget.

Forslag til vedtak:
Protokoll fra kontrollutvalgets møte 9. desember 2019 godkjennes.

Inndyr, 12. februar 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
09.12.2019	19/230	416– 5.4

PROTOKOLL – MELØY KONTROLLUTVALG

Møtedato: **Mandag, 9. desember 2019 kl. 09.00 – 12.15**
Møtested: **Møterom Grønøy, Rådhuset, Ørnes**
Saksnr.: **24/19 – 30/19**

Til stede:
Hans Ove H. Hagen, leder,
Bjørg Hansdatter Tinnan, nestleder
Bjørn Sleipnes, medlem
Johanne Rasmussen, medlem

Forfall:
Magne Setvik

Varamedlemmer:
Bjørn Kristensen var kalt inn for Magne Setvik. Ikke møtt

Øvrige:
Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor, Jonny Riise, og
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Bjørn Vegard Gamst, Salten kommunerevisjon IKS
Sekretær for kontrollutvalget Lars Hansen

Godkjenning av innkalling
sakliste
Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Medlemmene tok opp mulige saker under eventuelt: Glomfjord skole. Oppfølgning av bygg, reklamasjoner etc. Psykisk helse.

Merknader:
Ingen.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
24/19	Orientering om saker fra forrige periode
25/19	Engasjementsbrev fra revisor
26/19	Revisors vurdering av egen uavhengighet
27/19	Virksomhetsplan 2020 for kontrollutvalget
28/19	Møteplan 2020 for kontrollutvalget
29/19	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
30/19	Eventuelt

24/19 Orientering om saker fra forrige periode

Forslag til vedtak:
Saken legges frem til orientering og drøfting.

Omforent forslag til vedtak:
Saken tas til orientering.

Votering:
Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

25/19 Engasjementsbrev fra revisor

Forslag til vedtak:

1. Meløy kontrollutvalg tar engasjementsbrev av 10. oktober 2019 for revisjon av Meløy kommune til etterretning.

2. Kontrollutvalget ber om at det årlig utarbeides et oppsummeringsbrev med nærmere informasjon om revisors arbeid med revisjon av kommunens regnskap.

3. Ved endringer i kommunen eller hos revisor, som tilsier at det er behov for nytt engasjementsbrev, sendes nytt brev i løpet av valgperioden.

Votering:
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Meløy kontrollutvalg tar engasjementsbrev av 10. oktober 2019 for revisjon av Meløy kommune til etterretning.

2. Kontrollutvalget ber om at det årlig utarbeides et oppsummeringsbrev med nærmere informasjon om revisors arbeid med revisjon av kommunens regnskap.

3. Ved endringer i kommunen eller hos revisor, som tilsier at det er behov for nytt engasjementsbrev, sendes nytt brev i løpet av valgperioden.

26/19 Revisors vurdering av egen uavhengighet

Forslag til vedtak:
Kontrollutvalget i Meløy kommune tar revisors egenvurdering av sin uavhengighet datert 1. august 2019 til etterretning. Utvalget ber om å bli løpende orientert om forhold som kan endre vurderingen av uavhengighet.

Votering:
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Kontrollutvalget i Meløy kommune tar revisors egenvurdering av sin uavhengighet datert 1. august 2019 til etterretning. Utvalget ber om å bli løpende orientert om forhold som kan endre vurderingen av uavhengighet.

27/19 Virksomhetsplan 2020 for kontrollutvalget

Forslag til vedtak:
Virksomhetsplan 2020 oversendes kommunestyret med de endringer som fremkom i møtet.

Votering:
Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Virksomhetsplan 2020 oversendes kommunestyret med de endringer som fremkom i møtet.

28/19 Møteplan 2020 for kontrollutvalget

Forslag til vedtak:
Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2020:

Tirsdag 25. februar
Tirsdag 21. april (uttalelse til regnskap for kommunen og kommunalt foretak)
Tirsdag 26. mai

Tirsdag 6. oktober
Tirsdag 17. november

Ytterligere møter avholdes ved behov.

Omforent forslag til vedtak:
Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2020:

Torsdag 20. februar
Torsdag 16. april (uttalelse til regnskap for kommunen og kommunalt foretak)
Torsdag 28. mai

Torsdag 8. oktober
Torsdag 26. november

Ytterligere møter avholdes ved behov.

Votering:
Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Kontrollutvalget avholder møte følgende datoer i 2020:

Torsdag 20. februar
Torsdag 16. april (uttalelse til regnskap for kommunen og kommunalt foretak)
Torsdag 28. mai

Torsdag 8. oktober
Torsdag 26. november

Ytterligere møter avholdes ved behov.

29/19 Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Sekretariatet orienterte:
- Om dokumenter vedlagt saken.

Revisjonen orienterte:
- Forvaltningsrevisor orienterte om at rapport fra forvaltningsrevisjon Elevenes psykososiale miljø, og rapport fra eierskapskontroll med Meløy Arbeidstreningssenter AS blir ferdige til utvalgets første møte i 2020.
- Forvaltningsrevisor orienterte videre om at de hadde hatt problemer med leveranse av rapporter de siste årene, men at dette nå skal bli bedre.

Vedtak:
Orienteringene tas til orientering.

30/19 Eventuelt

Det fremkom ikke ytterligere saker til behandling. Innmeldte mulige saker til Eventuelt tas med i Virksomhetsplan 2020.

Ørnes, den 9. desember 2019

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes:
Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer
Meløy kommune v/ ordfører og rådmann,
Salten kommunerevisjon IKS

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
12.02.2020	20/169	416– 5.3

SAK 02/20

Rapport forvaltningsrevisjon: Elevens psykososiale skolemiljø

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	20.02.2020

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS 31.1.2020: Rapport Forvaltningsrevisjon: Elevens psykososiale skolemiljø

Bakgrunn for saken

Kommunestyret vedtok i sak 77/16, Plan for forvaltningsrevisjon 2016 – 2019 med følgende prioriteringer:

1. Økonomistyring (gjennomført)
2. Barnevern
3. Kvalitet og behovsdekning pleie- og omsorgstjeneste (gjennomført)
4. Internkontroll og beredskap ved IKT-systemer
5. Elevenes psykososiale skolemiljø

Kommunestyret ga kontrollutvalget myndighet til å foreta endringer av planen i planperioden der kontrollutvalget finner det nødvendig. Fordi utvalget har satt tema barnevern på dagsorden i andre sammenhenger, ble det vurdert som ikke hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon på dette området i tillegg.

På bakgrunn av fullmakten til å foreta endringer av planen har kontrollutvalget prioritert gjennomføring av forvaltningsrevisjon Elevenes psykososiale miljø

Vedlagte rapport inneholder resultatet av revisors undersøkelser. Revisor opplyser at det har gått med 232 timer til utarbeidelse av rapport. På tidspunktet for bestilling var det lagt opp til en ressursbruk på cirka 300 timer.

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å se om kommunen følger gjeldene regelverk i behandlingen av mobbesaker.

For å belyse dette har revisor foretatt undersøkelser i forhold til følgende problemstilling:

1. Følger kommunen gjeldene regelverk for behandling av mobbesaker?

To skoler, Glomfjord og Reipå, ble valgt ut til revisors undersøkelser, og fokus har vært rektors gjennomføring av lovpålagte oppgaver.

Rapporten er basert på gjennomgang av skriftlig dokumentasjon, intervju med 2 rektorer, 1 inspektør og til samme 3 teamledere. I tillegg er det gjennomført spørreundersøkelse blant lærerne, og det er stilt spørsmål til klassekontaktene (om skolens informasjon til foreldrene). Videre har revisor utført stikkprøver av aktivitetsplaner (en lovpålagt skriftlig plan når det settes inn tiltak i en enkeltsak).

Revisjonskriterier (krav og forventinger som kan stilles til den funksjon/aktivitet som undersøkes av revisjonen) er utledet fra følgende: Opplæringslova og Undervisningsdirektoratets rundskriv Skolemiljø. En fullstendig utledning av revisjonskriterier finnes i eget vedlegg til rapporten, side 44-47.

Revisors funn og vurderinger: Problemstilling 1: Følger kommunen gjeldene regelverk for behandling av mobbesaker?

Revisjonskriterier:

- Alle ansatte skal ha fått informasjon om pliktene vedrørende elevens psykososiale skolemiljø

- Skolen/kommunen skal gi informasjon til foreldre om ansvar, rettigheter og prosedyrer knyttet opp mot avdekking av mobbing, samt klagegang.

- Skolen må ha prosedyrer for å håndtere varsel og disse må være kjent

- Skolen skal umiddelbart undersøke saker som blir varslet

- Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. Planen skal minst inneholde følgende:
    - Hvilket problem som må løses
    - Hva skolen har planlagt
    - Når tiltakene skal gjennomføres

- Hvem som er ansvarlig
- Når tiltakene skal evalueres

Revisors funn og vurderinger:

Alle ansatte skal ha fått informasjon om pliktene vedrørende elevens psykososiale skolemiljø:

Hver av de undersøkte skolene har planer for trygt og godt skolemiljø. For Reipå sin del opplyses at planen ikke er godkjent i Samarbeidsutvalget på skolen. I spørreundersøkelsen svarer samtlige ansatte at de har fått informasjon om den undersøkelses- og aktivitetsplikt skolen har etter opplæringslova § 9 A.

Revisors vurdering: De ansatte har fått informasjon om pliktene knyttet til elevens psykososiale skolemiljø. Revisor bemerker at Glomfjord skoles Plan for et trygt og godt skolemiljø revideres.

Skolen/kommunen skal gi informasjon til foreldre om ansvar, rettigheter og prosedyrer knyttet opp mot avdekking av mobbing, samt klagegang:

Glomfjord skole: Ifølge Plan for trygt og godt skolemiljø skal mobbing, rutiner og sosiale tiltak tas opp som fast punkt på foreldremøtene. De intervjuede teamlederne er noe delt i forhold til om foreldrene får informasjon om skolens prosedyrer og muligheten til å klage saker inn til fylkesmannen. 6 av 21 klassekontakter har besvart epost fra revisor med spørsmål om de har fått informasjon fra skolen om aktivitetsplikten og klageadgang. Av de 6 svarer 4 ja og 2 nei på spørsmål om de er informert om skolens undersøkelses- og aktivitetsplikt. Av de 6 svarer 2 ja og 4 nei på om de har fått informasjon om muligheten til å varsle fylkesmannen.

Reipå skole: Revisor får opplyst at foreldrene er informert om skolens plikter og muligheten få varsle fylkesmannen. 4 av 19 klassekontakter har besvart epost fra revisor med spørsmål om de har fått informasjon fra skolen om aktivitetsplikten og klageadgang. 4 av 4 svarer at de har fått denne informasjonen. I revisors spørreundersøkelse blant lærerne svarer 9 av 11 at de mener de foresatte har fått denne informasjonen fra skolen, mens de øvrige 2 er usikker på dette.

Revisors vurdering:

Plikten til å informere foresatte er fulgt opp på forskjellige måter på de to skolene. *«Revisjonen mener at informasjonsplikten må settes i system for å tilfredsstille lovkravet.»*

Skolen må ha prosedyrer for å håndtere varsel og disse må være kjent:

I skolenes planer fremgår hvordan det skal varsles, og at ved alvorlige hendelser skal skoleeier varsles. Samtlige lærere ved skolene svarer at de vet hvordan det skal varsles. På spørsmål om skolen / rektor har vært tydelig svarer 22 av 24 ja. To lærere ved Glomfjord skole svarer nei. Intervjuer ved Glomfjord skole gir svar fra en av teamlederne om at det er kjent hvordan det skal varsles, mens en annen svarer at vedkommende *«føler at vi ikke har fått innarbeidet rutinene godt nok på hvem som skal gjøre hva»*. Intervjuede teamledere ved Reipå skole gir uttrykk for at de er kjent med hvordan man varsler.

Revisors vurdering:

Slik revisjonen ser det er prosedyren for varsling godt kjent blant ansatte på begge skolene, samt at begge skolene har skriftlige rutiner for varsling.

Skolen skal umiddelbart undersøke saker som blir varslet:
Revisor blir informert av rektor Glomfjord om at når skolen får et varsel iverksettes undersøkelser umiddelbart. Rektor Reipå informerer om at når det trykkes på mobbeknappen har hun 24 timer på seg til å kontakte foreldrene. Den samme tidsrammen gjelder for saker utenom mobbeknappen. Spørreundersøkelsen blant lærerne inkluderer et spørsmål om de mener at skolen ivaretar undersøkelsesplikten, når det er mistanke om en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Ved Glomfjord skole svarer 9 av 14 ja, 3 svarer nei, mens 2 er usikker. Tilsvarende tall for Reipå skole er 10 ja, og 1 usikker.

Revisors vurdering:
Revisjon oppfatter det slik at rektor på begge skolene er opptatt av at varslene som kommer inn, undersøkes raskt, samt at begge skolene har skriftlig rutine på hvordan varslene skal behandles.

Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. Planen skal minst inneholde følgende: Hvilket problem som må løses. Hva skolen har planlagt.Når tiltakene skal gjennomføres. Hvem som er ansvarlig. Når tiltakene skal evalueres.
Spørsmål til skolenes lærere om skolen lager og bruker tiltaksplan for elever som ikke har det trygt og godt på skole besvares med ja fra de 11 som har svart ved Reipå skole. For Glomfjord er tallene 11 ja, 1 nei og 2 usikker.

Revisors gjennomgang av aktivitetsplaner Glomfjord: 9 av 18 planer er gjennomgått, og 5 av de 9 inneholder alle lovpålagte elementer. 3 mangler evaluering, mens 1 plan hadde en evaluering uten at saken var avsluttet (og manglet derfor oppfølgningen).

Revisors gjennomgang av aktivitetsplaner Reipå: 8 av 19 planer er gjennomgått, og 6 inneholdt alle lovpålagte elementer. 2 av planene manglet evaluering.

Revisors vurdering:
Aktivitetsplanene inneholder de lovpålagte elementene, men mangler evaluering i de undersøkte stikkprøvene. Revisor påpeker i tillegg at det bør fremgå av planen om det er rektor eller kontaktlærer som skal gjøre evalueringen.

Revisors anbefalinger:
Revisor konkluderer med at kommunen i varierende grad følger regelverk for behandling av mobbesaker. På bakgrunn av undersøkelsen, anbefaler revisor at:

1. Kommunen lager en rutine for hvordan skolene skal sikre at alle foresatte får informasjon om skolens plikter og muligheten til å melde til fylkesmannen.

2. Kommunen sørger for å følge opp aktivitetsplanene og evalueringene.

Rådmannens kommentar:
I henhold til Standard for forvaltningsrevisjon legges rapporten frem til rådmannen for dennes kommentar. Kommentaren er i sin helhet tatt med i eget vedlegg (1) til rapporten.

Vurdering:
Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført undersøkelser og utarbeidet rapport som samsvarer med prosjektplanen, og i samsvar med kravene i Standard for forvaltningsrevisjon.

Rapporten får frem at skolenes ansatte er godt informert om pliktene knyttet til elevens psykososiale skolemiljø, og om prosedyre for varsling. På den annen side er det svakheter knyttet til informasjon til foreldre om skolens plikter og mulighet for klage til fylkesmannen. Videre viser revisors gjennomgang av aktivitetsplaner at det i noen tilfelles mangler evaluering av tiltakene som skal iverksettes for å oppnå forbedringer.

Revisor har gitt konkrete anbefalinger til forbedringer.

I henhold til bestilling skulle rapporten leveres innen utgangen av mars 2020. Rapporten er levert innenfor tidsrammen, og det er så langt gått med 232 timer med revisortid mot et opprinnelig timetall på cirka 300.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):
1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Elevens psykososiale miljø er forelagt kommunestyret i Meløy og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren merke seg rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret vil særlig trekke frem .....

Inndyr, 12. februar 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

SALTEN KOMMUNEREVISJON

Forvaltningsrevisjon

Elevens psykososiale skolemiljø

Meløy kommune

Rapport januar 2020

FORORD

Salten kommunerevisjon IKS eies av kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy. Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold i Salten- regionen i Nordland fylke.

Salten kommunerevisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon innenfor en rekke områder, og med forskjellige innfallsvinkler. Vi har 3 forvaltningsrevisorer med følgende profesjoner: Mailen Evjen - statsviter, Kai Andre Blix - siviløkonom og Bjørn Vegard Gamst - jurist, alle med bred erfaringsbakgrunn fra både offentlig- og privat virksomhet.

Forvaltningsrevisjon er en pålagt oppgave i henhold til kommunelovens § 77 nr. 4. Formålet med forvaltningsrevisjon er å utføre systematiske undersøkelser av den kommunale tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og økonomiske forvaltning, herunder se etter muligheter til forbedringer, eventuelt påpeke svakheter og mangler.

Vi gjennomfører oppdragene i samsvar med Norges kommunerevisorforbunds standard for forvaltningsrevisjon (RSK1).

Kontrollutvalget i Meløy kommune vedtok i møte 24. september 2019 saksnummer 19/19 å gjennomføre en undersøkelse av Elevens psykososiale skolemiljø. Denne rapporten oppsummerer resultatene fra undersøkelsen.

Ansvarlig for gjennomføring av undersøkelsen har vært forvaltningsrevisor Mailen Evjen.

Bodø, den 31.01.20.

Mailen Evjen
forvaltningsrevisor

Bjørn Vegard Gamst
ansvarlig forvaltningsrevisor

INNHOLD:

FORORD 2

INNHOLD: 3

SAMMENDRAG 4

1. INNLEDNING 6

2. FORMÅL, PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNINGER 8

2.1 Formål 8

2.2 Problemstilling 8

2.3 Avgrensninger 8

3. METODE OG GJENNOMFØRING 9

4. REVISJONSKRITERIER 12

5. FAKTA OG VURDERINGER 13

5.1 Følger kommunen gjeldene regelverk for behandling av mobbesaker? 13

5.1.1 Revisjonskriterier 13

5.1.2 Fakta 14

5.2 Vurdering 34

6. KONKLUSJON 38

7. ANBEFALING 39

8. RÅDMANNENS KOMMENTAR 40

9 LITTERATURLISTE 41

10 VEDLEGG 43

Vedlegg 1 – Rådmannens kommentar 43

Vedlegg 2 – Revisjonskriterier 44

SAMMENDRAG

Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført en forvaltningsrevisjon av elevens psykososiale skolemiljø i Meløy kommune. Formålet har vært å se om kommunen følger gjeldene regelverk i behandlingen av mobbesaker. Revisjonen har undersøkt Reipå og Glomfjord skole.

Følgende problemstilling ligger til grunn for undersøkelsen:

Følger kommunen gjeldene regelverk for behandling av mobbesaker?

Innsamlingen av data baserer seg på dokumentstudier samt intervju med en rekke personer som har vært involvert i prosessen. I tillegg har ansatte på begge skolene mottatt en spørreundersøkelse og klassekontaktene på skolene har fått mulighet til å svare på noen spørsmål per e-post fra revisjonen.

Undersøkelsen er avgrenset til å se på rektors gjennomføring av lovpålagte oppgaver på Reipå og Glomfjord skole.

Revisjonens inntrykk er at ansatte både på Reipå og Glomfjord skole er opptatt av elevene skal ha et trygt og godt skolemiljø. Revisjonens undersøkelse viser at ansatte på begge skolene er godt informert om sine plikter vedrørende elevens psykososiale skolemiljø.

Når det gjelder plikten til å informere foresatte er denne fulgt opp på forskjellige måter på de skolene revisjonen har undersøkt. Revisjonen mener at informasjonsplikten må settes i system for å tilfredsstille lovkravet.

Revisjonen ser at skolene har prosedyre for varsling og de ansatte er kjent med prosedyrene. Enkelte ansatte svarte i spørreundersøkelsen at de er i tvil om når de skal varsle. Revisjonen legger til grunn at rektor bør tydeliggjøre denne delen av varslingsprosedyren for de ansatte.

Rundskrivet «skolemiljø» fra utdanningsdepartementet 2017, sier at ved mistanke eller om det er kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest undersøke saken. Slik revisjonen ser det er rektorer på skolene opptatt av at det blir gjort og

skolene har rutine på dette. Noen ansatte svarer i spørreundersøkelsen at de er usikker på om skolen ivaretar undersøkelsesplikten og det bør tas på alvor.

Aktivitetsplanene som revisjonen har undersøkt inneholder lovpålagte elementer, men noen av evalueringene som revisjonen har tatt stikkprøve av mangler. For at skolene skal ivareta lovkravet må aktivitetsplanene og evalueringene følges opp.

Rapporten konkluderer med at Meløy kommune i varierende grad følger regelverket for behandling av mobbesaker.

1. INNLEDNING

Mobbing er forferdelig for det enkelte barn som rammes, og det er i tillegg et alvorlig samfunnsproblem. Selv om de fleste elever trives på skolen, er det hver eneste dag skoleelever som opplever mobbing eller andre typer krenkelser. I elevundersøkelsen høsten 2016 svarte 6,3 prosent av elevene at de utsettes for mobbing to eller flere ganger i måneden eller oftere. Til sammen utgjør dette i overkant av 50 000 elever. Djupedalsutvalget leverte i mars 2015 sin utredning NOU 2015:2 *Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø*. Utredningen var omfattende med et bredt kunnskapsgrunnlag og med flere forslag til tiltak. Dette har bidratt til at fra 01. august 2017 kom det ett nytt kapittel i opplæringsloven som omhandler skolemiljø. De nye reglene skal styrke rettighetene til elever som blir mobbet og deres foreldre, samt være et effektivt virkemiddel mot mobbing og dårlige skolemiljøer.

Kunnskapsdepartementet ønsket å lovfeste tydelige krav til hva skolene skal gjøre når elever blir mobbet eller ikke har det trygt og godt på skolen. Regelverket er viktig for å sette standarder og for å plassere ansvar og plikter på skoleeier og ansatte i skolen [1].

I kapittel 9A i opplæringsloven legges det tydelige og strenge plikter på skoleeier og skoler. Det ligger en klar forventing i regelverket om at skolene skal mobilisere det forebyggende arbeidet og vise rask og effektiv handling i enkeltsaker. Dersom ikke skolene reagerer raskt og riktig, skal elevene kunne få saken prøvd av fylkesmannen.

Aktivitetsplikten skal sikre at skolene handler raskt og riktig når en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Aktivitetsplikten består av flere delplikter. Alle som arbeider på skolen skal følge med, varsle og gripe inn ovenfor mobbing og krenkelser. Skolene skal undersøke all mistanke om mobbing, og sette inn tiltak når en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

[1] Prop.57 L (2016-2017) Endringer i opplæringslova og friskolelova (skolemiljø).

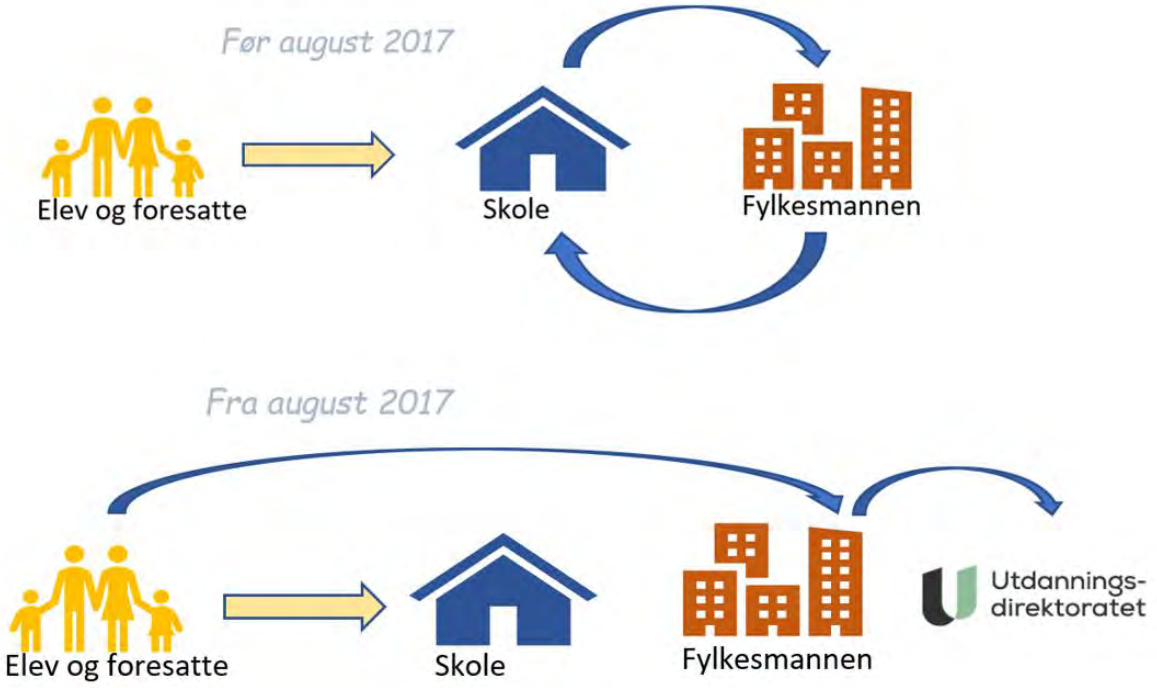

Figur 1 illustrasjon av den nye håndhevingsordningen.

2. FORMÅL, PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNINGER

2.1 Formål

Formålet med denne rapporten har vært å undersøke om regelverket følges med hensyn til behandling av mobbesaker, og om tiltak dokumenteres.

2.2 Problemstilling

Av formålet har vi utledet følgende problemstilling:

1. Følger kommunen gjeldene regelverk for behandling av mobbesaker?

2.3 Avgrensninger

Kommunalsjefens oppfølging av rektorens oppgaver har revisjonen ikke undersøkt nærmere, da vi i denne undersøkelsen har satt søkelys på rektors gjennomføring av lovpålagte oppgaver.

Revisjonen valgte i denne forvaltningsrevisjonen å undersøke om de foresatte har fått informasjon om muligheten til å melde saken til fylkesmannen, om de mente at skolen ikke ivaretar aktivitetsplikten. Vi undersøkte ikke om de foresatte var fornøyd med skolens behandling av de aktuelle pågående sakene. Revisjonen har ikke involvert elevene i denne undersøkelsen grunnet tidsmessige årsaker.

3. METODE OG GJENNOMFØRING

Undersøkelsen er gjennomført i henhold til Norges kommunerevisorforbunds Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.

Kontrollutvalget ønsket at revisjonen skulle undersøke Glomfjord skole, da det er den største skolen i kommunen med 144 elever, i tillegg skulle revisjonen undersøke en skole til, som hadde færre elever. Revisjonen valgte da Reipå skole som har 70 elever.

Innsamlingen av data baserer seg på intervju med følgende personer:

- Rektor på Glomfjord skole
- Inspektør på Glomfjord skole
- Tre teamledere på Glomfjord skole
- Rektor på Reipå skole
- To teamledere på Reipå skole

Kontaktpersonene i denne forvaltningsrevisjon har vært skolefaglig rådgiver. Revisjonen hadde oppstartsmøte15.10.19 med alle involverte, inklusiv kommunalsjef på oppvekst og skolefaglig rådgiver. Der det ble gitt informasjon om prosjektet, snakket om forventninger og samarbeid knyttet opp til dette prosjektet. Det har vært e-post utveksling mellom revisjonen og skolefaglig rådgiver. I undersøkelsen er det også gått igjennom en god del skriftlig dokumentasjon, samt at det tatt stikkprøver av aktivitetsplaner. I tillegg har revisjonen sendt ut en spørreundersøkelse til ansatte på begge skolene. Det har også blitt sendt e-post til klassekontaktene på alle trinn på begge skolene.

Alle intervjuene er verifisert, slik at man unngår misforståelser og feil. Faktadel av rapporten har blitt verifisert av skolefaglig rådgiver. Informasjonen ble innhentet i perioden oktober - november 2019.

Spørreundersøkelse av lærere

Revisor ba om å få e-postadressene til lærere og assistenter av rektor på begge skolene. Revisjonen gjennomførte så en anonym spørreundersøkelse med hjelp av EasyQuest.

På begge skolene informerte revisor rektor når undersøkelsen ble sendt ut, slik at rektor skulle påse at ansatte fikk informasjon om spørreundersøkelsen og motivere de ansatte til å svare på den. Etter åtte dager sendte revisor purring på e-post til de som ikke allerede hadde svart på undersøkelsen, for å øke svarprosenten. Revisor avsluttet begge spørreundersøkelsene etter 14 dager.

På Glomfjord skole var det 32 lærere og assistenter som mottok undersøkelsen[2]. Revisor valgte å ikke sendte undersøkelsen til rektor og inspektør. Etter 14 dager var det 14 stykker som hadde svart på spørreundersøkelsen. Det tilsvarer en svarprosent på 44.

På Reipå skole sendte revisor undersøkelsen til 17 respondenter. Revisor valgte å ikke sendte den til rektor. 11 respondenter svarte på undersøkelsen.

Av svarene fra respondentene kan dette ikke generaliseres.

Spørsmål til klassekontaktene

I eposten informerte revisor om hva aktivitetsplikten innebærer, samt at saker kan meldes til Fylkesmannen av foresatte og elever ved behov.

Spørsmålene som revisor stilte, var følgende:

1. Har skolen informert dere foreldre om at skolen har undersøkelsesplikt og aktivitetsplikt ved varsling om at en elev ikke har det trygt og godt på skolen?

[2] Teamlederne som ble intervjuet fikk også spørreundersøkelse.

2. Har skolen informert dere foreldre om muligheten til å varsle fylkesmannen om skolen ikke overholder aktivitetsplikten?

3. Hvis ja, hvordan ble du informert om dette?

4. Er det annet du ønsker å formidle til revisjonen som omhandler skolemiljø?

Revisor kontaktet foreldrerådets arbeidsutvalgs (FAU) leder på begge skolene og ba om at FAU leder videresendte e-post med spørsmål fra revisor til klassekontaktene på skolen. Denne undersøkelsen var ikke anonym. Revisor mottok e-post med svar fra hver enkelt klassekontakt. Det har likevel ikke betydning for undersøkelsen å identifisere hvem som har svart hva, på de enkelte spørsmålene.

På Glomfjord skole var det en klassekontakt på hvert trinn, pluss vara (1-10 trinn). Til sammen fikk 21 stykker e-posten (inklusiv FAU leder). 7 respondenter svarte fra Glomfjord skole. Det tilsvarer en svarprosent på 34 %.

På Reipå skole var det to klassekontakter på hvert trinn (1-7 trinn på Reipå) enkelte klasser hadde en vara i tillegg. E-posten ble sendt til 19 stykker på Reipå skole ifølge FAU leder. Fire respondenter svarte fra Reipå skole. Det tilsvarer en svarprosent på 22 %.

I rapporten har revisor kun tatt med de to første spørsmålene i e-posten og svarene fra respondentene. Spørsmål nummer tre har kun et fåtall svart på og spørsmål fire har flere svart på, men er ikke relatert direkte til det revisjonen undersøker.

Av svarene fra klassekontaktene kan dette ikke generaliseres.

Stikkprøver av aktivitetsplanene

Revisor ba rektor om å få en oversikt over alle aktivitetsplanene og evaluering av aktivitetsplanene som skolene har laget fra skoleåret 2018/19 og frem til oktober 2019.

På Glomfjord skole viste listen 18 elever. Revisor valgte ut 9 elever som revisjonen tok stikkprøver av. Herunder både aktivitetsplanen, samt evaluering av aktivitetsplanen.

På Reipå skole viste listen 19 elever. Revisor valgte så ut 8 elever som revisjonen tok stikkprøver av. Herunder både aktivitetsplanen, samt evaluering av aktivitetsplanen.

Vår samlende vurdering av metodebruk og kildetilfang i dette prosjektet mener vi gir et tilstrekkelig grunnlag for å svare på problemstillingen.

4. REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriteriene er en samlebetegnelse på de krav og forventninger som kan stilles til den funksjon, aktivitet eller prosedyre som er gjenstand for forvaltningsrevisjon. Kriteriene holdt sammen med faktagrunnlaget danner basis for de analyser og vurderinger som foretas, og de konklusjoner som trekkes i en forvaltningsrevisjon. Aktuelle kilder for utledning av revisjonskriterier er lover, forskrifter, retningslinjer, vedtak, avtaler og anerkjent teori. I denne undersøkelsen har vi lagt til grunn:

- Lov 17. juli 1998 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova)
- Proposisjon 57L (2016-2017), Endringer i opplæringslova og friskolelova (skolemiljø)
- Skolemiljø Udir-3-2017, rundskriv

Detaljert utledning av revisjonskriteriene ligger som vedlegg 2 til rapporten.

5. FAKTA OG VURDERINGER

5.1 Følger kommunen gjeldene regelverk for behandling av mobbesaker?

5.1.1 Revisjonskriterier

- **Alle ansatte skal ha fått informasjon om pliktene vedrørende elevens psykososiale skolemiljø**
- **Skolen/kommunen skal gi informasjon til foreldre om ansvar, rettigheter og prosedyrer knyttet opp mot avdekking av mobbing, samt klagegang.**
- **Skolen må ha prosedyrer for å håndtere varsel og disse må være kjent**
- **Skolen skal umiddelbart undersøke saker som blir varslet**
- **Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. Planen skal minst inneholde følgende:**
  - -Hvilket problem som må løses
  - - Hva skolen har planlagt
  - - Når tiltakene skal gjennomføres
  - - Hvem som er ansvarlig
  - - Når tiltakene skal evalueres

5.1.2 Fakta

Bakgrunnsinformasjon

Meløy kommune har ca. 6400 innbyggere[3] og det er åtte grunnskoler [4] i kommunen:

Halsa skole	Spildra skole	Glomfjord skole	Bolga skole
• 1.-7. trinn • 58 elever	• 1.-7. trinn • 157 elever	• 1.-10. trinn • 144 elever	• 1.-10. trinn • 6 elever

Ørnes skole	Enga skole	Meløy oppvekstsenter	Reipå skole
• 8.-10. trinn • 114 elever	• 1.-10. trinn • 114 elever	• 1.-10. trinn • 9 elever	• 1.-7. trinn • 70 elever

Figur 2 Antall skoler i Meløy kommune.

Grunnskolene i Meløy kommune er underlagt kommunalsjef oppvekst, som har ansvaret for skoler, barnehager, voksenopplæring, barnevern, PPT, kulturkontor og bibliotek, se figur 3.Ny skolefaglig rådgiver ble ansatt 01.09.19.

Revisor har vært i kontakt med Fylkesmannen i Nordland for å få informasjon om de har mottatt klage fra elever/foresatte i Meløy kommune etter endringene i opplæringsloven 1.

[3] Hentet fra hjemmesiden til Meløy kommune.

[4] Revisor har ikke inkludert Meløy voksenopplæring.

august 2017. Fylkesmannen bekreftet at de har mottatt to klager etter endringene i opplæringsloven kapittel 9A. En klage på Reipå skole i 2017 og en klage på Ørnes skole i 2019. Begge klagene gjaldt brudd på aktivitetsplikten.

Figur 3: Organisasjonskart over administrasjonen i Meløy kommune.

Revisjonen har undersøkt Reipå skole og Glomfjord skole i denne forvaltningsrevisjonen og begge skolene bruker «Elevundersøkelsen». Det er en årlig undersøkelse der elever får si sin mening om læring og trivsel i skolen. Svarene brukes av skolen, kommunen og staten for å gjøre skolen bedre[5]. Den er obligatorisk for 7. trinn og 10. trinn. I tillegg kjører både Reipå

[5] Hentet fra Udir.no

skole og Glomfjord skole «Spekterundersøkelsen»[6] som er en ikke-anonym undersøkelse for å kartlegge klassemiljøet.

Halsa og Glomfjord skole vært med i læringsmiljø-prosjektet i perioden 2016-2018. Dette er et tilbud til kommuner med barnehager og skoler som ønsker å jobbe med læringsmiljø og mobbing, og som ønsker direkte støtte og veiledning som kommer ut til kommunene[7].

For at resten av kommunen skulle få nytte av den kunnskapen, har kommunen i ett år hatt ressursnettverk. I nettverket møtes rektor og pedagoger fra alle grunnskolene i kommunen. Rektor på Reipå sier: *«Læringsmiljø prosjektet har gitt oss verktøy for å gjør aktivitetsplikten i praksis. Den har blitt diskutert frem til i dag. Vi begynte med dette i april»*

Rektor i Glomfjord sier at det har vært mye læring i dette prosjektet og at det har blitt jobbet mye på systemnivå.

Alle grunnskolene i Meløy kommune har fått tittelen *helsefremmende skole* [8]. En helsefremmende skole er definert av Verdens Helseorganisasjon (WHO) som en skole som på en strukturert og systematisk måte utvikler og iverksetter en plan for helse, trivsel, og læring. Arbeidet må omfatte alle elever og alle som hører til skolen[9].

- ✓ ***Alle ansatte skal ha fått informasjon om pliktene knyttet til elevens psykososiale skolemiljø***

Glomfjord skole:

Revisjonen har mottatt *plan for et trygt og godt skolemiljø* fra Glomfjord skole. Dokumentet er datert 08.12.17. Planen inneholder blant annet informasjon om § 9A i opplæringsloven, om

[6] Spekter undersøkelsen er et nyttig verktøy i avdekking av mobbing. Referanse læringsmiljøsenteret.no.

[7] Hentet fra utdanningsdirektoratet.no.

[8] Informasjon fra skolefaglig rådgiver.

[9] Hentet fra Nordland Fylkeskommunes hefte *«Helsefremmede grunnskoler»*

aktivitetsplikten og delpliktene knyttet til den. I tillegg ligger mal for skjema for aktivitetsplanen i dokumentet. Malen er for øvrig ikke den oppdaterte aktivitetsplanen som skolen bruker i dag kan. Rektor informerer revisjonen om at hun er klar over at *plan for et trygt og godt skolemiljø* bør revideres.

Ansatte som revisjonen har snakket med kjenner til dokumentet. De informerer revisjonen om at det ble gjennomgått på planleggingsdagen høsten 2019, samt at den ble sendt på e-post til alle ansatte. Rektor mener planen er godt kjent blant ansatte.

Revisjonen spurte ansatte i spørreundersøkelsen om de hadde fått informasjon om skolens undersøkelsesplikt og aktivitetsplikt i opplæringsloven § 9A. Alle respondentene svarte ja på det spørsmålet, se diagram 1.

N=14

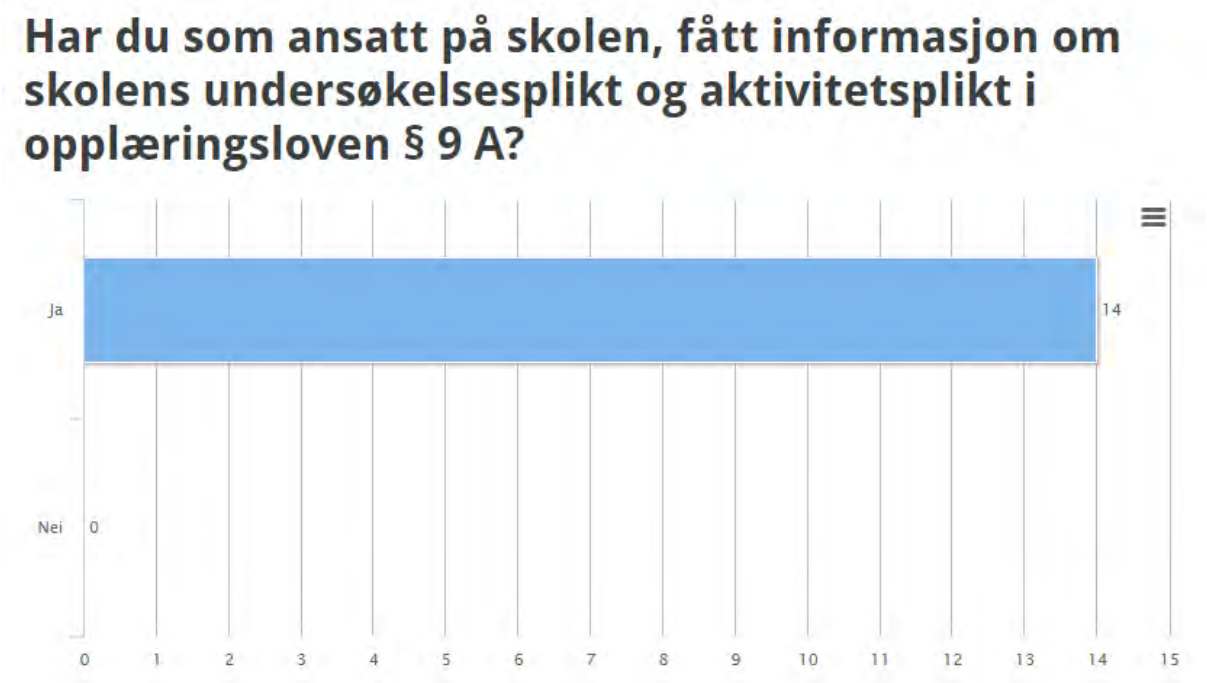

Diagram 1: Glomfjord skole - informasjon til ansatte

Reipå skole:

Revisjonen har mottatt *Handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø* fra Reipå skole. Rektor informerer om at planen ikke er godkjent i Samarbeidsutvalget på skolen[10], men det er dette dokumentet skolen legger til grunn for sitt arbeide på området. Handlingsplanen ble påstartet i mars-april 2019. Rektor informerer revisjonen: *«Før 1.mars 2019 hadde vi ikke skriftliggjort praksis for aktivitetsplan, men det var gjort kjent for alle ansatte hvordan vi skulle gå frem. Dette har vært gjennomgått på pedagogmøter, assistentmøter og infomøter, samt planleggingsdager».*

Handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø inneholder flere emner blant annet tiltaksplan for å sikre et godt psykososialt miljø, rutiner på når noen mistenker mobbing, krenkende adferd eller at elever ikke har et trygt og godt skolemiljø, oversikt over ansvar og prosedyre for å melde fra. I handlingsplanen ligger også mal-skjema for varsling som skal brukes ved varsling.

Dokumentet har ifølge en informant blitt sendt på e-post til de ansatte.

De ansatte som revisjonen snakket med kjente til dokumentet og sier at rektor informerte ansatte om dette på planleggingsdagene høsten 2019, samt at det har vært tatt opp på pedagogmøter som de har hver tirsdag. En av teamlederne sier: *«Det er gått grundig gjennom, og vi har også sett på hvordan man kan skrive aktivitetsplaner og jobbet med ulike caser i forbindelse med dette».*

Revisjonen spurte ansatte i spørreundersøkelsen om de hadde fått informasjon om skolens undersøkelsesplikt og aktivitetsplikt i opplæringsloven § 9A. Alle av de 11 respondentene svarte ja på det spørsmålet, se diagram 2.

[10] Den ble godkjent i samarbeidsutvalget/skolemiljøutvalget 04.11.19.

N=11

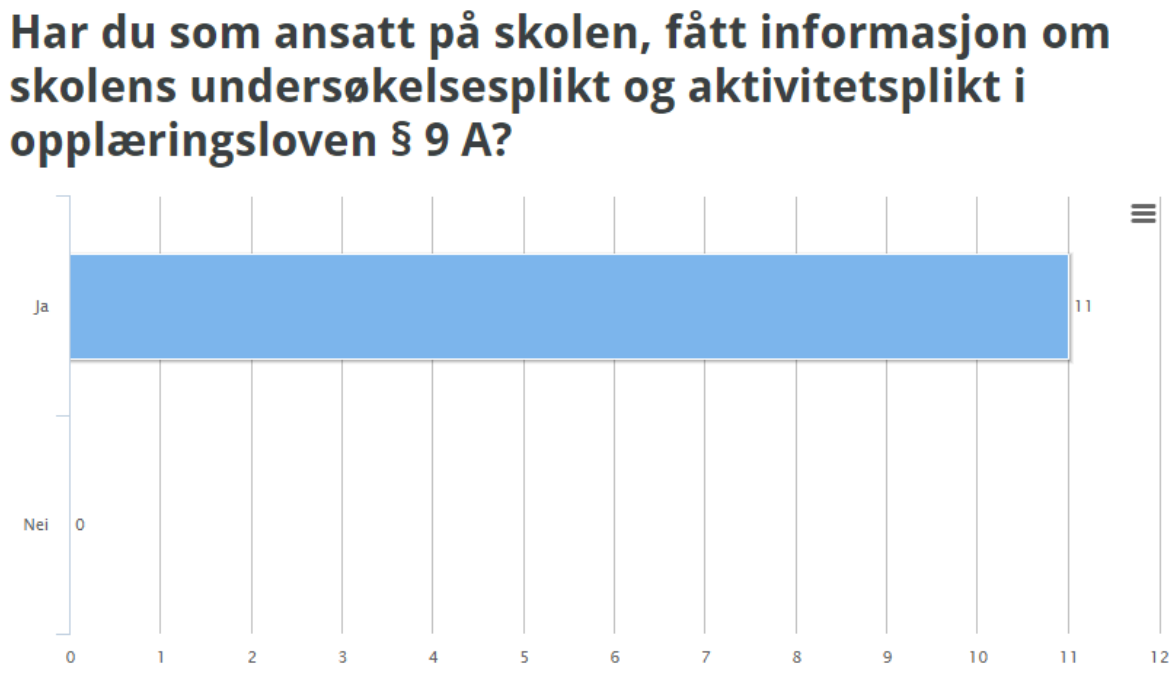

Diagram 2: Reipå skole - informasjon til ansatte

- ***Skolen/kommunen skal gi informasjon til foreldre om ansvar, rettigheter og prosedyrer knyttet opp mot avdekking av mobbing, samt klageadgang.***

Glomfjord skole:

På spørsmål fra revisor om hvordan denne planen er gjort kjent for foresatte og elever, svarer rektor at både FAU og SU har mottatt den. Rektor informerte på samme tid om planen og aktivitetsplikten til utvalgene. I tillegg er det informasjon på hjemmesiden til Glomfjord skole og der finner man også mobbeknappen. På spørsmål fra revisor om dette blir tatt opp på foreldremøtene, henviser rektor til punktlisten i *plan for et trygt og godt skolemiljø* for hvilke faste punkter som skal tas opp på foreldremøtene. Her er det et punkt som gjelder mobbing, rutiner og sosiale tiltak.

Inspektøren informerer om at foresatte så vidt han vet har fått informasjon foreldremøtene. Selv er ikke inspektøren på foreldremøtene.

Det er kontaktlærer som har foreldremøte for sin klasse. Teamlederne[11] er noe delt i svarene på om foreldrene får informasjon om skolens prosedyrer og muligheten for å melde til fylkesmannen. En teamleder sier til revisjonen: *«Jeg tror jeg fikk med meg den i år angående mobbing. Men ikke spesifikt at det er 9A. Plikten vi har og at foreldrene kan gå på nettsiden og trykke på mobbeknappen. Jeg vet at det ble gjort kjent da mobbeknappen kom. Og det blir repetert på møtene.»*

Revisor har undersøkt med teamlederne om foresatte har fått informasjon på foreldremøtene om at de kan varsle fylkesmannen dersom ikke skolen gjør det de skal. Teamleder svarte: *«der skal jeg være så ærlig å innrømme, det har ikke jeg gjort. Men har jeg hatt en slik sak, ville jeg sagt det til foreldrene at de kan melde til fylkesmannen.»*

En annen teamleder sier: *«Ja, det går vi igjennom. Det er ett av punktene, at de kan varsle. Jeg skal innrømme at jeg vet ikke om jeg gjør det hvert år. For hvis jeg har en klasse, jeg har de i tre år. Så gjør jeg det neppe 3 år. Jeg har punkter man går igjennom på møtet».* Samtidig sier teamleder at han/hun føler at foreldrene er godt informert om dette.

En av teamlederne sier at dokumentet ble gjennomgått på SU møte, samt på FAU møtet i høst. I tillegg ble det snakket om på foreldremøtet. Dette gjelder også informasjon til foresatte om at de kan melde videre til fylkesmannen om skolen ikke gjorde sine plikter. Revisor spør om hun/han mener at foresatte er ivaretatt med tanke på informasjon? *«ja, i alle fall de som var på stedet på møtet.»*

Revisjonen spurte klassekontaktene om de har mottatt informasjon fra skolen om aktivitetsplikten og klageadgang. Av 21 klassekontakter svarte 7 respondenter på e-posten til

[11] Teamlederne er også kontaktlærer for hvert sitt trin.

revisjonen, herav seks respondentene som svarte på spørsmålene nedenfor. Svarene står for seg selv og kan ikke generaliseres.

-Har skolen informert dere foreldre om at skolen har undersøkelsesplikt og aktivitetsplikt ved varsling om at en elev ikke har det trygt og godt på skolen?

Her svarte fire respondenter ja, mens to respondenter svarte nei.

-Har skolen informert dere foreldre om muligheten til å varsle fylkesmannen om skolen ikke overholder aktivitetsplikten?

Her svarte to respondenter ja og fire svarte nei.

Spørreundersøkelsen som revisjonen sendte til de ansatte på skolen, viser at 10 av 14 respondenter mener at foresatte til elevene har fått informasjon fra skolen som gjelder skolens aktivitetsplikt og klageadgang til Fylkesmannen. En respondent mener at foresatte ikke har fått denne informasjonen og tre respondenter er usikker om foresatte har fått denne informasjonen, se diagram 3.

N=14

Diagram 3: Glomfjord skole - informasjonsplikt

Reipå skole:

Revisjonen har mottatt et dokument fra skolen der det kommer frem hvilke saker som skulle tas opp på foreldremøtet høsten 2019. Det fremkommer ikke her, at opplæringsloven § 9A skulle være tema på foreldremøtet. Men i dokumentet henvises det til skolens hjemmeside, der de kan finne informasjon om skolens planer, reglement og mobbeknappen.

Informantene har fortalt at foresatte får informasjon om aktivitetsplikten i § 9A i opplæringsloven og at foresatte og elevene har adgang til å melde saker til fylkesmannen. Dette har de fått informasjon om både på foreldremøtet på høsten, samt i en info-folder som ble sendt hjem med elevene. Revisjonen har mottatt info-folder og kan bekrefter at den inneholder etterspurte informasjon.

Rektor informerer om at FAU også får denne informasjonen og at mobbeknappen er på hjemmesiden til skolen.

Revisjonen spurte klassekontaktene om de har mottatt informasjon fra skolen om aktivitetsplikten og klageadgang. Av 19 klassekontakter svarte fire på e-posten til revisjonen Alle fire bekreftet at de har mottatt informasjonen fra skolen både om aktivitetsplikten og klageadgangen til fylkesmannen.

Spørreundersøkelsen som revisjonen sendte til ansatte på skolen, viser
Spørreundersøkelsen som revisjonen sendte til de ansatte på skolen, viser at ni av 11 respondenter mener at foresatte til elevene har fått informasjon fra skolen som gjelder skolens aktivitetsplikt og klageadgang til Fylkesmannen. To respondenter er usikker om foresatte har fått denne informasjonen, se diagram 4.

N=11

Diagram 4: Reipå skole - informasjonsplikt

- ✓ ***Skolen må ha prosedyrer for å håndtere varsel og disse må være kjent***

Skolefaglig rådgiver informerer revisjonen om at rektor på skolene skal varsle skoleeier ved alvorlige hendelser og sier videre: «*Formålet med at rektor i alvorlige tilfeller skal varsle skoleeier, er at skoleeier i slike tilfeller bør gjøres kjent med saken og involvere seg i hvordan saken løses*».

Glomfjord skole:

Det kommer frem av *plan for et trygt og godt skolemiljø* hvordan det skal varsles. Det står også i dokumentet at skoleeier skal varsles ved alvorlige hendelser.

På spørsmål fra revisor om hvordan varsel blir behandlet svarer en av teamlederne: «*i utgangspunktet er at vi tar en samtale med eleven det gjelder, det er det første man gjør. Eventuelt med flere av elevene om det er flere involverte. Det er kontaktlærer som snakker med sin elev. Deretter blir det laget en aktivitetsplan om det er behov for det*».

En annen teamleder sier følgende: «*Føler kanskje at vi ikke har fått innarbeidet rutinene godt nok på hvem som skal gjøre hva når en slik sak kommer opp*».

En av teamlederne sier at han/hun vet hvordan man varsler og at man kan varsle både skriftlig og muntlig til rektor.

Revisjonen spurte om ansatte om de vet hvordan og til hvem de skal varsle, om de oppdager at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Her svarte samtlige 14 respondenter at det visste de, se diagram 5.

N=14

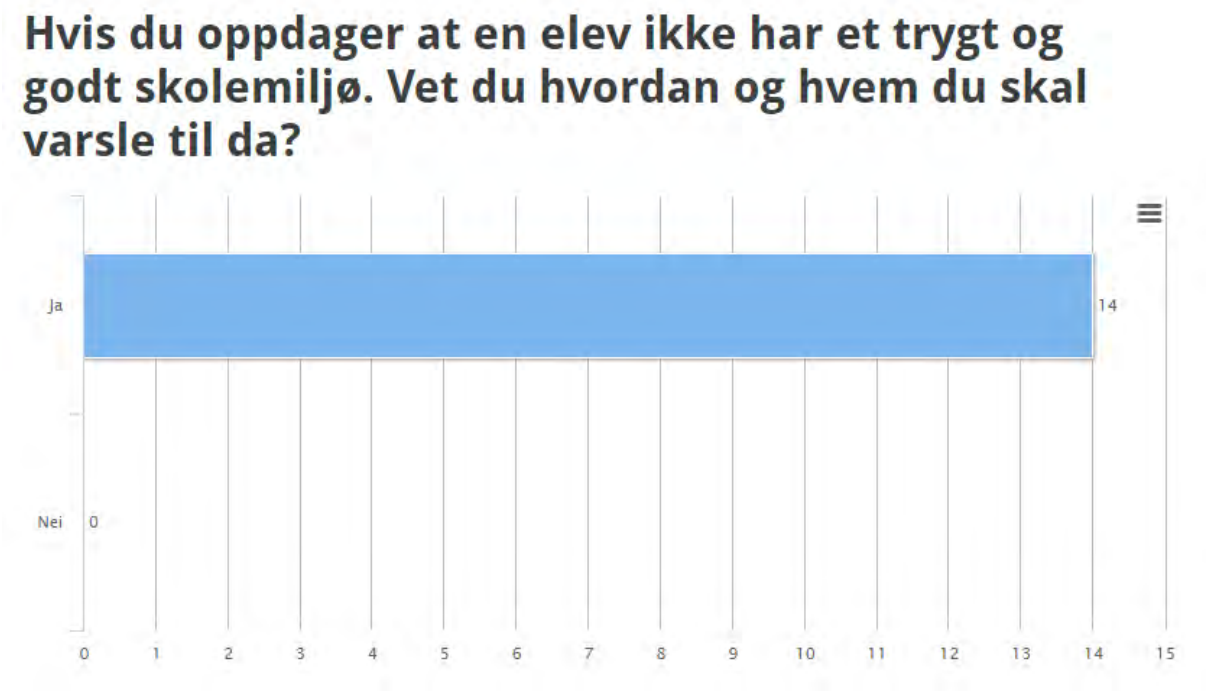

Diagram 5: Glomfjord skole - hvordan å varsle

I tillegg ønsker revisjonen å vite om rektor har vært tydelig på når man skal varsle. Her svarte 12 respondenter ja, mens to respondenter svarte nei, se diagram 6.

N=14

Diagram 6: Glomfjord skole - når å varsle.

Reipå skole:

Det kommer frem av handlingsplanen at skolen har prosedyre for varsling. Rektor informerer om at ved alvorlige hendelser, kontakter de skoleeier.

En av teamlederne informerer revisjonen om at det er kjent hvordan man varsler og at det gjør man med å snakke med rektor. *«Da har vi et møte og blir enige om veien videre. Man kan også søke råd hos andre på teamet om nødvendig»*. En annen teamleder sier *«Når det gjelder varsling, skal det varsles til rektor»*.

Revisjonen spurte om ansatte om de vet hvordan og til hvem de skal varsle, om de oppdager at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Her svarte samtlige 11 respondenter at det visste de, se diagram 7.

N=11

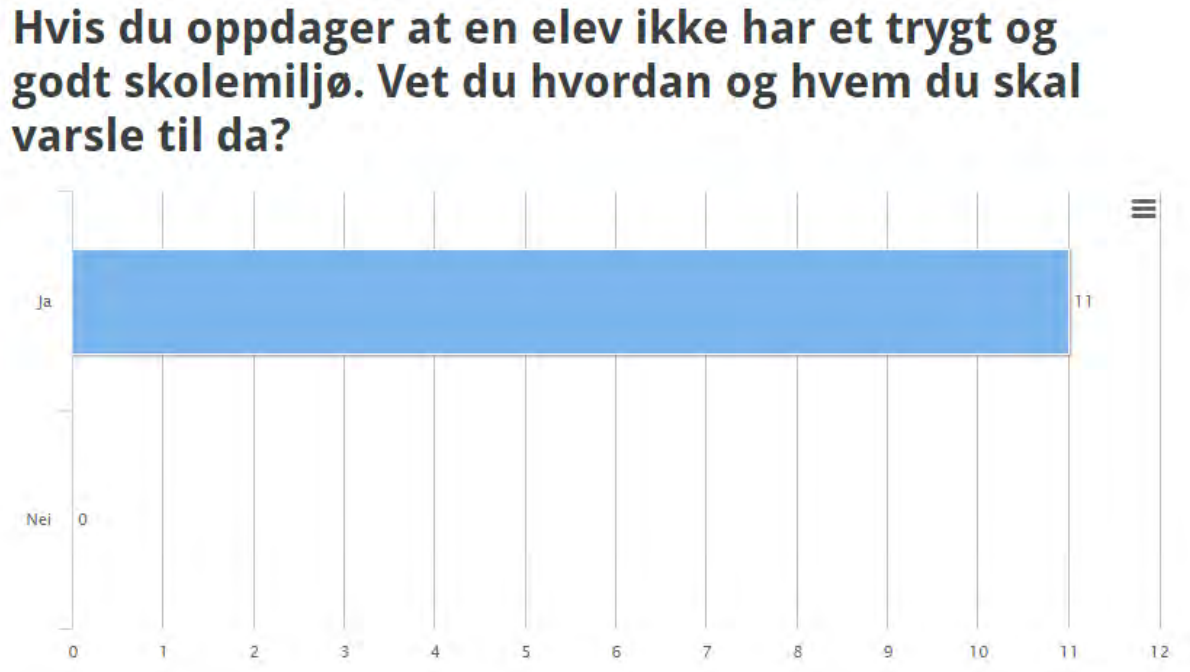

Diagram 7: Reipå skole - hvordan å varsle

I tillegg ønsker revisjonen å vite om rektor har vært tydelig på når man skal varsle. Her svarte alle 11 respondenter ja, se diagram 8.

N=11

Diagram 8: Reipå skole - når å varsle

✓ *Skolen skal umiddelbart undersøke saker som blir varslet*

Skolefaglig rådgiver informerer revisjonen om at når det trykkes på mobbeknappen på hjemmesiden, vil rektor ved den aktuelle enheten motta en e-post, der meldingen fra foresatte ligger. Rektor skal da sette i gang rutinene på undersøkelser av saken med en gang. Dersom saken kommer på en fredag, kan det være vanskelig å undersøke, men kontakten med melder skal gjøres sier skolefaglig rådgiver. Revisjonen har også mottatt skriftlige rutiner på dette fra begge skolene.

Glomfjord skole:

Rektor informerer revisjonen om at når skolen får et varslet setter vi i gang undersøkelser umiddelbart. *«Først snakker vi med varsler og elev det gjelder, deretter starter undersøkelser der det er nødvendig».*

Revisjonen spurte ansatte om de mener at skolen ivaretar undersøkelsesplikten, ved mistanke om en elev ikke har det trygt og godt skolemiljø. Av totalt 14 respondenter, svarte ni respondenter ja, mens tre svarte nei og to respondenter var usikker på dette, se diagram 9.

N=14

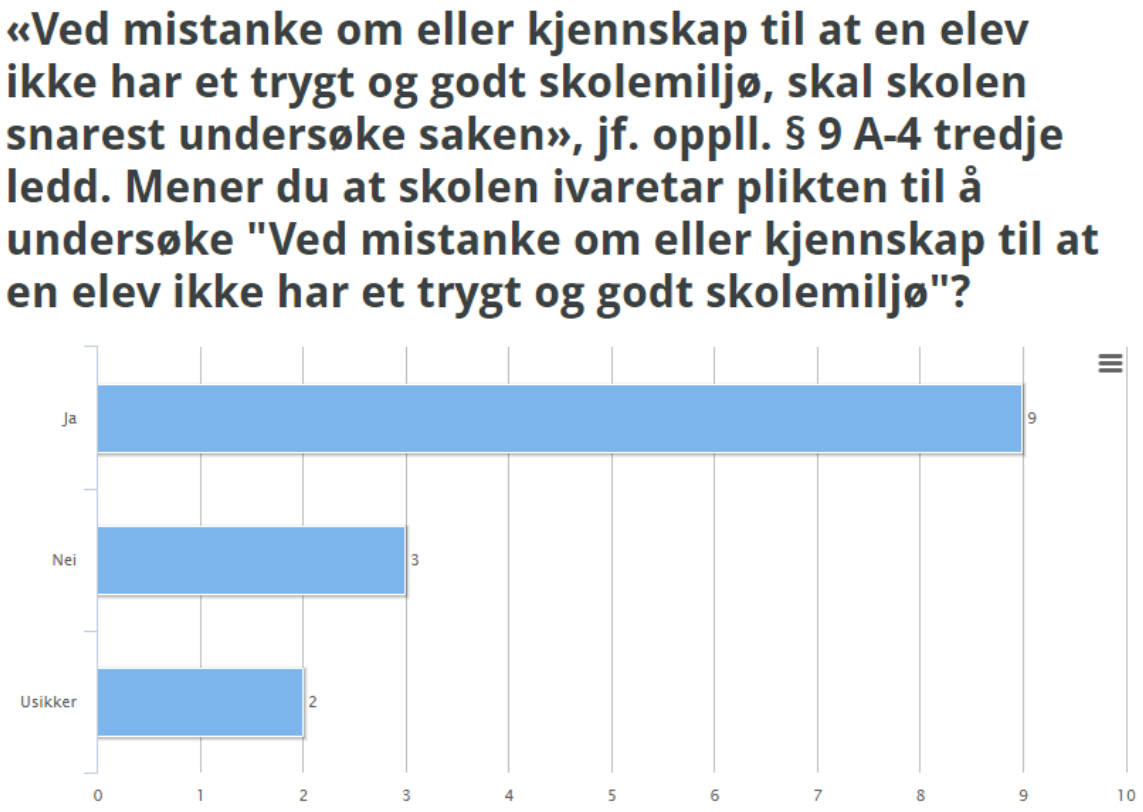

Diagram 9: Glomfjord skole - undersøkelsesplikten

Reipå skole:

Rektor informerer revisjonen at når det trykkes på mobbeknappen, har hun 24 timer på seg til å kontakte foreldrene. Videre sier rektor at om det kommer varsler inn utenom mobbeknappen, forholder hun seg fremdeles til 24 timers regelen. *«Rutinen er at om varslet kommer gjennom mobbeknappen tar rektor den første samtalen med eleven, om kontaktlærer får varslet, tar kontaktlærer samtalen med eleven. Elevens opplevelse er det viktigste».*

Revisjonen spurte ansatte om de mener at skolen ivaretar undersøkelsesplikten, ved mistanke om en elev ikke har det trygt og godt skolemiljø. Av totalt 11 respondenter, svarte ti respondenter ja, mens en av respondentene var usikker på dette, se diagram 10.

N=11

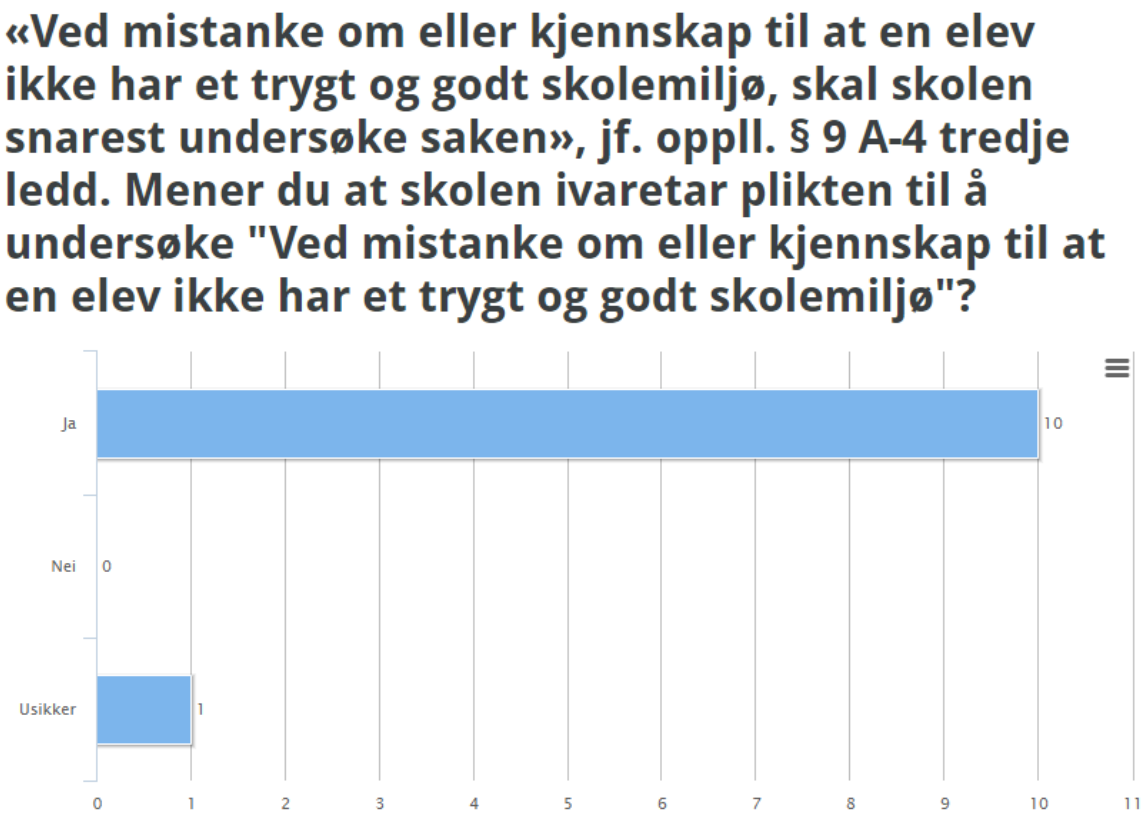

Diagram 10: Reipå skole - undersøkelsesplikten

- ✓ ***Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. Planen skal minst inneholde følgende:***

- *Hvilket problem som må løses*
- *Hva skolen har planlagt*
- *Når tiltakene skal gjennomføres*
- *Hvem som er ansvarlig*
- *Når tiltakene skal evalueres*

Rektor på Reipå skole informerer revisjonen om at alle aktivitetsplanene og evalueringer av aktivitetsplanene blir sendt hjem til foreldre/foresatte med kopi til skolefaglig rådgiver. Dette bekrefter skolefaglig rådgiver på e-post til revisjonen. Rektor på Glomfjord skole svarer på spørsmål om de sender kopi av aktivitetsplanene til skolefagligrådgiver: *«Normalt sett så gjør vi det, men i den perioden hvor vi ikke hadde skolefaglig rådgiver ble oppvekstsjef satt på kopiliste»*.

Skolefaglig rådgiver sier videre: *«Dersom skoleeier ser at det blir laget mange aktivitetsplaner/ evalueringer, som ikke det er noe fremgang på, skal saken diskuteres direkte med skoleleder på den aktuelle skole, for sammen å se på om det må settes inn tiltak for å få løst opp i saken»*.

Glomfjord skole:

Revisjonen ønsket å se på aktivitetsplanene som Glomfjord skole laget fra skoleåret 2018 og frem til oktober 2019. Listen viste 18 elever. Revisor valgte ut 9 planer som revisjonen tok stikkprøver av. Herunder både aktivitetsplanen, samt evaluering av aktivitetsplanen. Av de ni planene som ble undersøkt var det fem planer som inneholdt alle lovpålagte elementer, inklusiv evaluering. Tre av aktivitetsplanene inneholdt alle lovpålagte elementer, men evalueringene manglet. En aktivitetsplan hadde en evaluering, men saken var ikke avsluttet og manglet oppfølgingen (flere evalueringer).

Revisjonen spurte om de ansatte mener at skolen ivaretar plikten til å lage og bruke tiltaksplan[12] for elever som ikke har det trygt og godt på skolen. Av totalt 14 respondenter svarte 11 respondenter ja, en respondent svarte nei og to respondenter svarte at de var usikker på dette, se diagram 11.

N=14

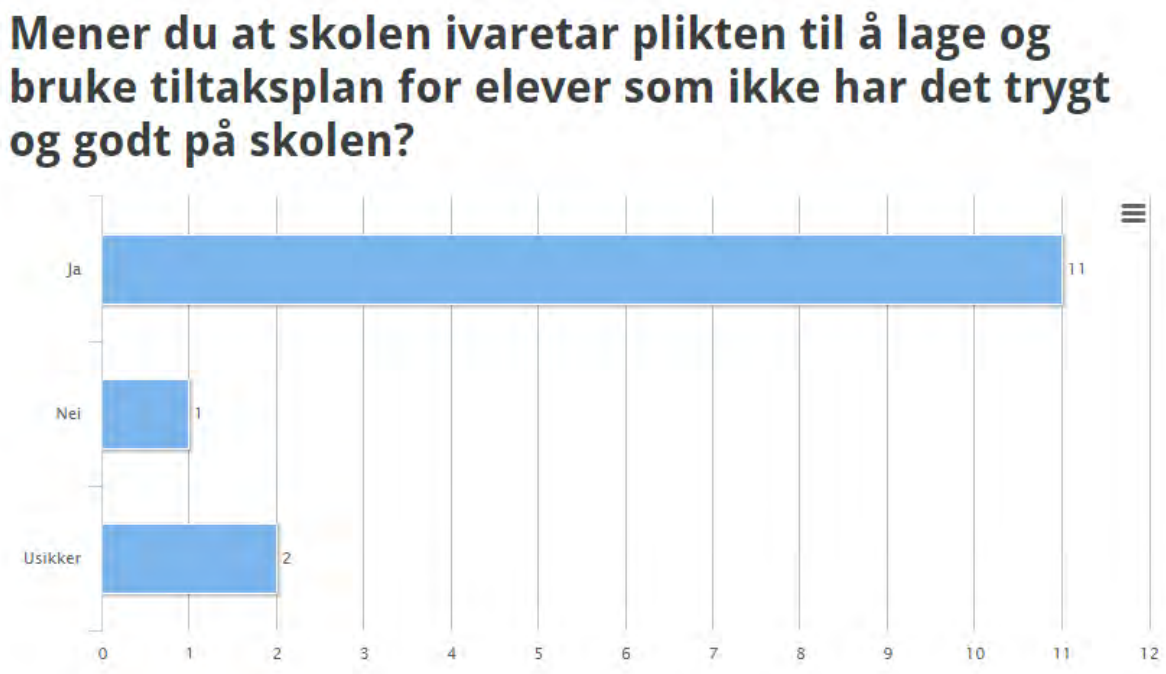

Diagram 11: Glomfjord skole - tiltaksplan

Reipå skole:

Revisjonen ønsket å se på aktivitetsplanene som Reipå skole laget fra skoleåret 2018 og frem til oktober 2019. Totalt var dette 19 planer. Revisjonen tok stikkprøver av åtte planer og evalueringer. Av de åtte planene som ble undersøkt var det seks planer som inneholdt alle lovpålagte elementer inklusiv evaluering. To av planene manglet evaluering.

[12] Tiltaksplan og aktivitetsplan er samme plan.

Revisjonen spurte om de ansatte mener at skolen ivaretar plikten til å lage og bruke tiltaksplan for elever som ikke har det trygt og godt på skolen. Av totalt 11 respondenter svarte alle 11 respondenter ja, se diagram 12.

For øvrig ser revisjonen at malene til aktivitetsplanen som begge skolene bruker inneholder informasjon om klageadgang til fylkesmannen.

N=11

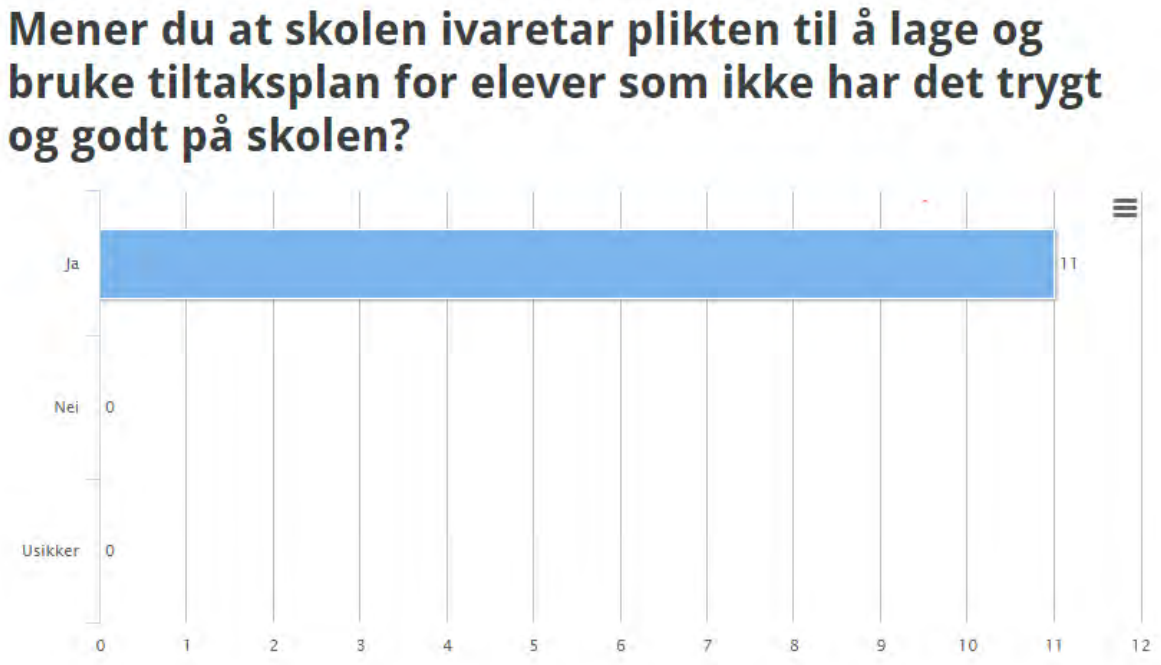

Diagram 12: Reipå skole - tiltaksplan

5.2 Vurdering

- ✓ ***Alle ansatte skal ha fått informasjon om pliktene knyttet til elevens psykososiale skolemiljø***

Det fremgår av revisjonens undersøkelse at både Glomfjord og Reipå skole har informert de ansatte om aktivitetsplikten skolen har. Dette har blitt gjort både på planleggingsdagen for ansatte og gjennom skriftlig dokumentasjon. De ansatte som svarte på spørreundersøkelsen, har bekreftet dette.

Revisjonen vil bemerke at Glomfjord skole bør revidere dokumentet *plan for et trygt og godt skolemiljø,* da dokumentet ikke har vært revidert siden høsten 2017. Blant annet er mal-skjemaet for aktivitetsplan som er vedlagt dokumentet ikke i samsvar med aktivitetsplanen som brukes i dag, og som revisor har tatt stikkprøver fra.

- ***Skolen/kommunen skal gi informasjon til foreldre om ansvar, rettigheter og prosedyrer knyttet opp mot avdekking av mobbing, samt klageadgang.***

Som det står i utledningen av revisjonskriteriene, er det særs viktig at foresatte og elever blir informert om adgangen til å kontakte fylkesmannen, om skolen ikke overholder aktivitetsplikten. Før endringen i opplæringsloven gjorde skolene enkeltvedtak i mobbesaker. Da fikk de foresatte automatisk informasjon om klageadgang.

På hjemmesiden til kommunen er det informasjon om skolemiljø. Her kan man finne informasjon om rettigheter og klageadgang når eleven ikke har det trygt og godt på skolen. Det er også en *mobbeknapp*, som elever eller foresatte kan bruke for å melde til skolen om mobbing eller dårlig skolemiljø. Dette mener revisjonen er positivt.

Når det gjelder Glomfjord skole er revisjonens inntrykk at det noe ulik praksis for hva som informeres om på foreldremøtene, når det gjelder aktivitetsplikten til skolen, samt

klageadgang til fylkesmannen. I punktlisten på hva som skal tas opp på foreldremøtet på høsten, er et punkt om mobbing, rutiner og sosiale tiltak. Det står ikke eksplisitt at det skal informeres om aktivitetsplikten og klageadgang til fylkesmannen. Teamlederne som revisjonen snakket med, gav varierende svar på om de informerte om dette på foreldremøtet på sitt trinn. En av teamlederne sier at foresatte er ivaretatt vedrørende informasjonsplikten: *«ja, i alle fall de som var på stedet på møtet.».*

I spørreundersøkelsen svarte fire av 14 respondenter nei eller var usikker på om foresatte fikk denne informasjonen. 10 respondenter svarte at de mente foresatte fikk denne informasjonen. Rektor sier heller ikke klart om dette blir tatt opp årlig på foreldremøtene, men rektor har vært i møte med FAU og SU og gitt denne informasjonen.

Revisjonen spurte også foresatte til elevene på skolen om de hadde mottatt informasjon om skolens plikter og klageadgang. De var også noe delt i svarene, selv om det ikke var så mange av foreldrene som besvarte undersøkelsen viser det at ikke alle har fått denne informasjonen.

Revisjonen opplever at det avhenger av hver enkelt kontaktlærerne om plikten til å informere om skolens aktivitetsplikt og klageadgang til fylkesmannen ivaretas tilstrekkelig. Dette gjør at informasjonen ikke er satt i system. Dette vitner om et manglende system for denne informasjonsplikten. Dette fører til at informasjonen ikke når foreldre på alle trinn, samt de som ikke kan komme på foreldremøtene.

På bakgrunn av disse ulike svarene vil revisjonen påpeke viktigheten ved at informasjonen blir gitt til foresatte.

Reipå skole har en liste over tema som skal tas opp på foreldremøtet på høsten. Det fremkommer ikke her at aktivitetsplikten eller klageadgang er en del av de temaene, men det henvises til skolens hjemmeside. De ansattes svar på spørreundersøkelsen viser at ni av 11 respondenter mener informasjonsplikten blir ivaretatt, mens 2 respondenter var usikker på dette. Rektor sier at FAU er informert, dette bekreftes av FAU leder. Foresatte som svarte på spørsmål fra revisjonen svarte alle fire at de hadde mottatt informasjon fra skolen.

Reipå skole deler ut en informasjons folder, som blir sendt med elevene hjem. Dette mener revisjonen er positivt.

Departementet påpeker at informasjonen må være lett tilgjengelig. Det vil si at informasjonen må gis på en forståelig måte og at skolen må vurdere om det er nødvendig med tolk. Revisjonen har ikke undersøkt om skolen bruker tolk for å informere minoriteter som er foresatte på skolen, men det er viktig at også de med et annet språk enn norsk forstår skolens plikter og deres klageadgang til fylkesmannen.

Det å ha informasjon på hjemmesiden er positivt, samt informasjons folder til hjemmet. Denne informasjonen favner mange. I aktivitetsplanen står det at om elev eller foresatt ikke er fornøyd med hva skolen gjør for at eleven skal få det trygt og godt på skolen, kan det meldes til fylkesmannen i Nordland. Enkelte av foresatte som har svart på spørsmål fra revisjonen, svarer at de ikke har mottatt denne informasjonen. Slik som revisjonen forstår det, varierer det om det blir gitt informasjon på foreldremøtene. Og det er stor variasjon mellom skolene som revisjonen har undersøkt.

Informasjonsplikten til foresatte bør settes i system for å sikre at alle mottar informasjonen.

- ✓ ***Skolen må ha prosedyrer for å håndtere varsel og disse må være kjent***

Glomfjord: Det som kan være en vanskelig vurdering, er å vite i hvilke tilfeller man skal varsle. Dette er en skjønnsvurdering og revisjonen spurte ansatte om de mente rektor har vært tydelig på når man skal varsle. Her svarer 12 av 14 respondenter ja. To svarer nei. I dokumentet *plan for et trygt og godt skolemiljø* står det at det skal være lav terskel for å varsle rektor. Men det står også at tidspunkt for når det skal varsles av avhengig av en konkret vurdering i hver enkelt sak. Revisjonen påpeker at det er viktig at ansatte føler seg trygge på når det skal varsles.

Reipå: I *handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø* er det beskrevet prosedyre ved mistanke om mobbing eller annen krenkende adferd ovenfor en elev. Her står det hvem som er ansvarlig for hvert enkelt tiltak. I spørreundersøkelsen svarte alle 11 respondenter ja på om de vet hvordan de kan varsle og til hvem. Samtlige 11 svarte også ja på om skolen/rektor har vært tydelig på når man skal varsle.

Slik revisjonen ser det er prosedyren for varsling godt kjent blant ansatte på begge skolene, samt at begge skolene har skriftlige rutiner for varsling.

- ✓ ***Skolen skal umiddelbart undersøke saker som blir varslet***

Glomfjord: I spørreundersøkelsen til ansatte på Glomfjord skole svarer ni respondenter at de mener skolen ivaretar plikten til å undersøke ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Fem svarer at de er usikker, eller svarer nei på dette spørsmålet.

Reipå: I spørreundersøkelsen til ansatte på Reipå skole svarte 10 av 11 respondenter at de mener skolen ivaretar plikten om å undersøke ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. En respondent var usikker på dette.

Ansattes inntrykk bør tas til etterretning om de er usikker på om skolen ivaretar undersøkelsesplikten. Revisjon oppfatter det slik at rektor på begge skolene er opptatt av at varslene som kommer inn, undersøkes raskt, samt at begge skolene har skriftlig rutine på hvordan varslene skal behandles.

- ✓ ***Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. Planen skal minst inneholde følgende:***

Revisjonens stikkprøver viser at aktivitetsplanene er fylt ut med lovpålagte elementer, men evalueringen mangler i flere av stikkprøvene. Revisjonen mener det er viktig å følge opp både aktivitetsplanene og evalueringene. Det bør også fremgå av aktivitetsplanen, om det er rektor eller kontaktlærer som skal gjøre evalueringen.

6. KONKLUSJON

Vi har i denne forvaltningsrevisjonen undersøkt følgende:

1. Følger kommunen gjeldene regelverk for behandling av mobbesaker?

Revisjonens inntrykk er at ansatte både Reipå skole og Glomfjord skole er opptatt av at elevene skal ha et trygt og godt skolemiljø. Revisjonens undersøkelse viser at de ansatte på begge skolene er godt informert om sine plikter.

Når det gjelder plikten til å informere foresatte er denne fulgt opp på forskjellige måter på de skolene revisjonen har undersøkt. Revisjonen mener at informasjonsplikten må settes i system for å tilfredsstille lovkravet.

Revisjonen ser at skolene har prosedyre for varsling og de ansatte er kjent med prosedyrene. Enkelte ansatte svarte i spørreundersøkelsen at de er i tvil om når de skal varsle. Revisjonen legger til grunn at rektor bør tydeliggjøre denne delen av varslingsprosedyren for de ansatte.

Det fremgår av rundskrivet fra utdanningsdirektoratet at ved mistanke eller om det er kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest undersøke saken. Slik revisjonen ser det er rektorene på skolene opptatt av at dette blir gjennomført og skolene har skriftlig rutine for dette. Det at noen ansatte er usikre på at undersøkelsesplikten følges opp bør møtes med bedre rutiner for å informere de ansatte om hva som gjøres i disse sakene.

Aktivitetsplanene som revisjonen har undersøkt inneholder lovpålagte elementer, men i noen av stikkprøvene revisjonen har tatt mangler det evaluering og plan for dette. For at de skal ivareta lovkravet må aktivitetsplanene og evalueringene følges opp.

Rapporten konkluderer med at Meløy kommune i varierende grad følger regelverk for behandling av mobbesaker.

7. ANBEFALING

På bakgrunn av den gjennomførte undersøkelsen anbefaler revisjonen at:

- Kommunen lager en rutine for hvordan skolene skal sikre at alle foresatte får informasjon om skolens plikter og muligheten til å melde til fylkesmannen.

- Kommunen sørger for å følge opp aktivitetsplanene og evalueringene.

8. RÅDMANNENS KOMMENTAR

Rådmannen har i epost 31.01.20 avgitt sin høringsuttalelse til forvaltningsrevisjonen. Det er ikke gjort endringer i rapporten på bakgrunn av rådmannens kommentar. Hele rådmannens uttalelse fremgår i si helhet som vedlegg nummer 1 til rapporten.

9 LITTERATURLISTE

Lov 17. juli 1998 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova)

NOU 2015:2 *Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø*.

Prop.57 L (2016-2017) Endringer i opplæringslova og friskolelova (skolemiljø).

Skolemiljø Udir-3-2017, rundskriv

Nordland Fylkeskommunes hefte «*Helsefremmede grunnskoler*»

Online:

Hjemmesiden til Meløy kommune:

https://www.meloy.kommune.no/enheter/meloyskolene/

(Lastet ned 27.11.19)

Udir.no:

https://www.udir.no/tall-og-forskning/brukerundersokelser/elevundersokelsen/

https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/nasjonale-satsinger/tilbud-om-kompetanseutvikling-miljo-og-mobbing/eksterne-veiledere-laringsmiljoprosjektet/

(Lastet ned 27.11.19)

Læringsmiljøsenteret.no.

https://laringsmiljosenteret.uis.no/skole/mobbing/filmer-boker-og-verktoy/spekter-kartleggingsverktoy/

(Lastet ned 27.11.19)

Figur 1 Ilustrasjon av den nye håndhevingsordningen. 7

Figur 2 Antall skoler i Meløy kommune..... 14

Figur 3: Organisasjonskart over administrasjonen i Meløy kommune. 15

Diagram 1: Glomfjord skole - informasjon til ansatte 17

Diagram 2: Reipå skole - informasjon til ansatte..... 19

Diagram 3: Glomfjord skole - informasjonsplikt..... 22

Diagram 4: Reipå skole - informasjonsplikt 23

Diagram 5: Glomfjord skole - hvordan å varsle 25

Diagram 6: Glomfjord skole - når å varsle. 26

Diagram 7: Reipå skole - hvordan å varsle 27

Diagram 8: Reipå skole - når å varsle 28

Diagram 9: Glomfjord skole - undersøkelsesplikten 29

Diagram 10: Reipå skole - undersøkelsesplikten 30

Diagram 11: Glomfjord skole - tiltaksplan 32

Diagram 12: Reipå skole - tiltaksplan..... 33

10 VEDLEGG

Vedlegg 1 – Rådmannens kommentar

Rådmannens uttalelse til rapporten er følgende:

Henviser til anbefalinger fra revisjonen til Meløy kommune:

På bakgrunn av den gjennomførte undersøkelsen anbefaler revisjonen at:

- *Kommunen lager en rutine for hvordan skolene skal sikre at alle foresatte får informasjon om skolens plikter og muligheten til å melde til fylkesmannen.*
- *Kommunen sørger for å følge opp aktivitetsplanene og evalueringene*

Kommentar og status i arbeidet

- Det skal på skoleeiernivå lages en overordnet plan for trygt og godt skolemiljø. Dette for å sikre en felles praksis i Meløyskolen

  I denne planen vil det komme frem når det skal varsles, hvem som skal varsles og hvordan rutinene gjennomføres.

  Det vil ligge rutiner for informasjonsflyt både til ansatte og foresatte. Foresatte skal kjenne til plikter og muligheter til å melde til Fylkesmannen.

- Skoleeier skal jobbe ut et kvalitetssystem som skal ivareta oppfølging av aktivitetsplaner og evalueringer.
- Planen skal være ferdig utarbeidet og godkjent i løpet av våren 2020.

Med vennlig hilsen

Adelheid B. Kristiansen /// Rådmann

Vedlegg 2 – Revisjonskriterier

Følger kommunen gjeldene regelverk for behandling av mobbing?

Utgangspunktet er at alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø ifølge opplæringsloven § 9 A-2. Skolen skal ha nulltoleranse mot krenkelser og arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme helse, miljø og trygghet for elevene jf. opplæringslova § 9 A-3.

Skoleeier har etter opplæringslova § 13-10 ansvar for at loven blir etterlevd i kommunen. dette innebærer blant annet at alle ansatte må være informert om de plikter de har i sitt arbeid. Videre må ansatte være kjente med de rutiner skoleeier og skole har innført for å sikre at loven blir fulgt. Kommunen/skolen har derfor en informasjonsplikt ovenfor ansatte vedrørende utførelsen av arbeidet.

- **Alle ansatte skal ha fått informasjon om pliktene vedrørende elevens psykososiale skolemiljø**

I opplæringslova § 9 A-9, første avsnitt står det at skolen har plikt til å informere elevene og foreldrene om rettighetene etter kapittel 9A om skolens aktivitetsplikt etter § 9 A-4 og 9 A-5 og muligheten for å melde saken til Fylkesmannen etter § 9 A-6.

I Prop.57 L (2016-2017) Endringer i opplæringslova og friskolelova (Skolemiljø) side 63-64 står det at, da skolen lagde enkeltvedtak, ville elever og foresatte få informasjon om retten til å klage i selve vedtaket. *«På bakgrunn av forslaget om at skolen ikke lenger skal fatte vedtak etter § 9a-3tredje ledd, mener departementet at det er viktig å sikre at både elever og foreldre får informasjon om rettighetene i kapitlet om skolemiljø og særlig om aktivitetsplikten og håndhevningsordningen. En plikt for skolene til å informere elever og foreldre om rettighetene i kapitlet om skolemiljø og muligheten til å klage, var også blant Djupedalsutvalgets forslag»*

Videre står det på side 63 at departementet understreker skolene må sørge for at informasjonen blir gitt slik at det oppfyller formålet med plikten. Da menes det at

informasjonen må gis på en slik måte og i et omfang som gjør at elevene kan ivareta sine rettigheter etter loven. Informasjonen han være riktig å gi flere ganger i løpet av et skoleår.

Departementet påpeker at informasjonen må være lett tilgjengelig. Det vil si at informasjonen må gis på en forståelig måte og at skolen må vurdere om det er nødvendig med tolk. Det er ikke tilstrekkelig at barn videreformidler til foreldre.

Nullmobbing.no kan skolen vise til på nettsiden, men departementet understreker at nettsiden ikke kan erstatte skolens informasjonsplikt.

- **Skolen/kommunen skal gi informasjon til foreldre om ansvar, rettigheter og prosedyrer knyttet opp mot avdekking av mobbing, samt klagegang.**

Det følger av opplæringslova § 9 A-4 andre ledd at alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeieren i alvorlige tilfeller. Plikten for de som arbeider på skolen til å varsle legger grunnlaget for at rektor får en overordnet og fullstendig oversikt over hvordan elevene på skolen har det. På denne måten vil rektor få et godt utgangspunkt for å følge opp enkeltsaker, samtidig som plikten bidrar til å skaffe viktig informasjon til skolens systematiske arbeid med å sikre et trygt og godt skolemiljø [13].

Rektor skal varsles ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Gjennom delegering kan likevel rektor fastsette at en annen person på skolen skal ta imot varslene, men rektor har fremdeles ansvaret for at varslingene skal håndteres på en forsvarlig måte.

I rundskriv skolemiljø (utdanningsdirektoratet 2017) står det i punkt 6.4.3 plikt til å varsle, at

[13] Skolemiljø Udir-3-2017

«Kunnskapsdepartementet forutsetter at skolene selv finner egne løsninger og rutiner for hvordan og når varslingen skal skje, jf. Prop. 57 L (2016-2017) s. 24 og 77. Disse rutinene må likevel holde seg innenfor rammene til varslingsplikten i oppll. § 9 A-4 tredje ledd. Å utarbeide og gjennomføre rutiner for varsling er en del av det systematiske arbeidet etter oppll. § 9 A-3 andre ledd».

- **Skolen må ha prosedyrer for å håndtere varsel og disse må være kjent**

Videre i rundskrivet står det «Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest

undersøke saken», jf. oppll. § 9 A-4 tredje ledd. Undersøkelsesplikten må leses i sammenheng med oppll. § 9 A-2 om at alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø. Siden elevene har rett til et skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, gjelder skolens plikt til å undersøke mer enn de tilfellene der en elev er utsatt for mobbing og krenkelser. Undersøkelsesplikten er heller ikke avgrenset av årsaken til at eleven ikke opplever å ha det trygt og godt på skolen. Hvis grunnen til at eleven opplever mistrivsel er forhold utenom skoletiden og utenfor skolens område, har likevel skolen undersøkelsesplikt så lenge elevens skolemiljø

påvirkes negativt av det.

- **Skolen skal umiddelbart undersøke saker som blir varslet**

I rundskrivet fra utdanningsdepartementet 2017: står følgende: «Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen så langt det finnes egnede tiltak sørge for

at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. oppll. § 9 A-4.

Tiltaksplikten skal ifølge forarbeidene tolkes utvidende, jf. Prop. 57 L (2016-2017) s. 25 og 78. Dette innebærer at skolen som en del av tiltaksplikten, også må følge opp tiltakene sine, evaluere virkningene og eventuelt legge til eller endre tiltak hvis det er nødvendig for å gi eleven et trygt og godt skolemiljø. Et egnet tiltak skal gjøre det som er tilstrekkelig for å gi eleven et trygt og godt skolemiljø. Siden det umulig for skolen å vite helt sikkert hvor godt tiltakene faktisk vil fungere i fremtiden, er det viktig å understreke at

plikten løper så lenge en elev ikke opplever å ha det trygt og godt på skolen. Hvis evalueringen for eksempel fremdeles viser at en elev opplever mobbing og andre krenkelser, skal dette føre til at skolen setter inn andre og mer intensive tiltak».

Jf. opplæringslova § 9 A-4, 6 ledd: Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

a) kva problem tiltaka skal løyse
b) kva tiltak skolen har planlagt
c) når tiltaka skal gjennomførast
d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
e) når tiltaka skal evaluerast.

- **Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det minst inneholde følgende:**
  - **Hvilket problem å løse**
  - **Hva skolen har planlagt**
  - **Når tiltakene skal gjennomføres**
  - **Hvem som er ansvarlig**
  - **Når tiltakene skal evalueres**

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
12.02.2020	20/170	416– 5.3

SAK 03/20

Rapport eierskapskontroll: Meløy Arbeidstreningssenter AS

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	20.02.2020

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS 11.02.2020: Rapport Eierskapskontroll: Meløy Arbeidstreningssenter AS

Bakgrunn for saken:
Kommunestyrets vedtatte plan for selskapskontroll 2016-2019 ba om gjennomføring av selskapskontroll i Meløy Arbeidstreningssenter AS. På denne bakgrunn har kontrollutvalget i møte 3. oktober 2017 bedt revisor gjennomføre en eierskapskontroll med selskapet, og rapportere tilbake til utvalget innen mai 2018.

Kort om selskapskontroll:
Selskapskontroll etter kommuneloven omfatter to alternative typer kontroll:

Eierskapskontroll som er kontroll med forvaltningen av eierinteressene i selskaper, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,

Forvaltningsrevisjon i henhold til kommunelovens § 77 nr. 4, innebærer systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Når det gjelder eierskapskontroll har denne fokus på hvordan kommunen utøver eierstyring, f.eks om den som representer kommunen i generalforsamling treffer beslutninger i samsvar med lovgivning og i tråd med kommunens vedtak og forutsetninger eierstyring.

Vedlagt saken er revisors rapport som ble oversendt til kontrollutvalget 14.02.2020.

Problemstillingene revisor har undersøkt og besvart er som følger:

1. Fører Meløy kommune kontroll med sine eierinteresser i Meløy Arbeidstreningssenter?

2. Utøves Meløy kommunes eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

   Underproblemstillinger: Sørger kommunen for
   - at folkevalgte får opplæring i eierstyring,
   - at eierrepresentantene har gyldig fullmakt, og
   - at selskapsspørsmål rapporteres til kommunestyret og avklares selskapsspørsmål i nødvendig grad i kommunestyret?

Rapporten baserer seg på innsamlet dokumentasjon, bl.a om folkevalgtopplæring og andre tiltak for opplæring i eierskap og eierstyring fra Meløy kommune. Videre kommunens vedtak om eierstyringsprinsipper, delegasjonsreglement, innkallinger til og protokoller fra generalforsamlinger, samt andre relevante politiske vedtak knyttet til selskapet.

Kriteriene for revisors vurderinger er hentet fra bl.a Kommuneloven, Aksjeloven, KS sine anbefalinger for eierstyring og Meløy kommunes vedtatte prinsipper for eiermelding (2016). I tillegg kommunestyrets vedtak, samt dokumenter knyttet til selskapet.

Basert på problemstillingene er det fra revisors side gjort undersøkelser og vurderinger i forhold til

1. om folkevalgte får opplæring i eierstyring,
2. om eierrepresentantene har gyldig fullmakt / representasjon i eierorgan
3. selskapsspørsmål rapporteres til kommunestyret og avklares selskapsspørsmål i nødvendig grad i formannskapet/kommunestyret?

Revisors funn og vurderinger: 1. Opplæring

Det er gjennomført folkevalgtopplæring i valgperiodene 2015-2019, og i inneværende valgperiode. Revisor har imidlertid ikke funnet at det er gjennomført konkret opplæring i eierstyring. Dette til tross for at kommunens eiermelding slår fast at det skal avholdes et eierskapsseminar innen 6 måneder etter valget. Eiermeldingen nevner imidlertid ikke konkrete krav til innhold i slik opplæring. På denne bakgrunn mener revisor at *«rutiner for dette bør formuleres i eierstrategiene og at kommunen bør vurdere å gjennomføre flere bolker, der noe gjerne kan tas litt lengre ut i valgperioden, jf. formuleringene i anbefalingene fra KS»*

Revisors funn og vurderinger: 2. Representasjon i eierorgan
Problemstillingen gjelder om kommunen har sørget for at eierrepresentantene har gyldig fullmakt, altså: Har den som har vært kommunens representant i generalforsamling vært *«formelt berettiget til å representere kommunen»*. Kommunestyret er kommunens øverste organ, og det er kommunestyret som oppnevner medlemmer til generalforsamling, ved å gi sin fullmakt.

Revisor har vurdert dette området på bakgrunn av følgende kriterier:

- Representasjon må utøves i samsvar med habilitetsreglene (KS anbefaling nr. 15 og kommunens Eiermelding del 5)

- Kommunestyret er kommunens øverste organ for eierstyring og oppnevner medlemmer til generalforsamlingen ved å gi fullmakt (kommuneloven §6).

- Ledende folkevalgte bør velges til å representere kommunen i eierorganene (KS anbefaling nr. 7 og Eiermeldingen del 5)

Formannskapet skal ifølge kommunens delegasjonsreglement utøve eierskapet i Meløy Arbeidstreningssenter AS. Varaordfører skal i henhold til kommuneloven være medlem i formannskapet og dermed i utgangspunktet delta i den nevnte utøvelsen av eierskap. Revisor nevner at varaordfører for inneværende og forrige valgperiode er gifte med daglig leder i selskapet, og at hun *«burde dermed som utgangspunkt har fratrådt formannskapet / generalforsamlingen i alle saker hvor Meløy Arbeidstreningssenter AS skulle behandles»*.

Revisor gir følgende vurdering: *«Vi at har funnet at Daglig leder er gift med varaordføreren som sitter i formannskapet og dermed i generalforsamlingen. Dette er imidlertid ikke noe stor utfordring så lenge varaordføreren trer ut av generalforsamlingen når Meløy Arbeidstreningssenter AS kommer på sakslisten.»*

Bruk av formannskapet til representasjon i eierskap, ivaretar kravet om valg av ledende folkevalgte til generalforsamlingen.

Revisors funn og vurderinger: 3. Avklaringer og rapportering
Revisor har vurdert dette området på bakgrunn av følgende kriterier:

- Kommunen skal vedta eierstrategier for det enkelte selskap.

- Kommunestyret bør behandle selskapsstrategier en gang i året.

- Det skal gjennomføres årlige eiermøter med selskapet.

- Kommunen skal ha rutiner som sikrer at kommunestyrets syn angående styringen av selskapet blir videreformidlet til kommunens representanter i generalforsamlingen.

- Kommunestyret skal når dette ikke er delegert, selv behandle generalforsamlingsdokumenter.

- Rådmannen bør årlig rapportere til kommunestyret om kommunens eierskap ved eiermelding.

Kommunestyrets vedtatte eiermelding tilsier altså at det skal utarbeides strategi for de enkelte selskapene, men dette er ikke fulgt opp. Kravet om at det skal legges frem eiermelding i begynnelsen av hver valgperiode ser imidlertid ut til å være fulgt opp. Videre er det dokumentert at det er gjennomført eiermøter i 2017 og 2018 (eiermøte 2019 ble utsatt). Ifølge rapporten ser selskapets daglige leder på møtene som nyttige, og det er god dialog med kommunen.

Revisor påpeker at først i 2019 ble innkalling til generalforsamling i kommunens selskaper lagt frem for kommunestyret. Det er imidlertid ikke rutiner som sikrer at kommunestyret får behandlet generalforsamlingsdokumentene og dermed kan få formidlet sitt syn til de som skal representere kommunen overfor selskapene.

Fra rapportens vurderingsdel:
«Revisjonen har ikke funnet rutiner som sikrer kommunestyrebehandling av generalforsamlingsdokumenter til tross for at fristen for innkalling er forlenget til 14 dager i selskapets vedtekter. Revisjonen mener det bør vurderes å ta inn i selskapsvedtektene ny bestemmelse om frist for innkalling til generalforsamling som er tilpasset dette behovet. Dette ville kunne sikre at kommunestyret får gjennomført behandling av generalforsamlingsdokumenter i kommunestyret.»

Revisors konklusjon og anbefalinger:
Revisor konkluderer som følger:

1. Meløy kommune fører i varierende grad kontroll med sine eierinteresser.

2. Meløy kommunes eierinteresser utøves i varierende grad i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.

Revisor gir følgende 5 anbefalinger:

1. Meløy kommune bør utforme årlig eierskapsmelding og sikre at eierstyringsprinsippene følges
2. Meløy kommune bør sørge for årlig rapportering fra rådmannen om kommunens eierskap
3. Meløy kommune bør sørge for at rutine og gjennomføring av folkevalgtopplæringen blir tatt inn i eierskapsmeldingen
4. Meløy kommune må sørge for egne eierskapsstrategier for alle sine selskaper
5. Meløy kommune bør treffe tiltak for å sikre at innkallinger til generalforsamling kan behandles av kommunestyret

Kommunedirektørens kommentar:
Kommentaren er i sin helhet tatt med som eget vedlegg til rapporten.

Vurdering:
Salten kommunerevisjon IKS har levert en rapport med et innhold slik kontrollutvalget ba om. Rapporten gjør en grundig undersøkelse av relasjon mellom eier og selskap. Det er i tillegg gjort generelle vurderinger av kommunens eierstyring som vil være gyldig i forhold til de fleste av kommunens eierskap.

Rapporten får frem at kommunen i varierende grad fører kontroll med sine eierinteresser. På den positive siden, kommer det frem at det gjennomføres eiermøter mellom kommune og selskap, samt at det er en god dialog. På den annen side peker revisor på forhold ved kommunens eierstyring som ikke samsvarer med anbefalinger, bl.a KS sine anbefalinger for eierskap, selskapsledelse og kontroll. Videre peker revisor på at kommunestyrevedtak angående eierskap ikke har blitt fulgt opp: Dette gjelder f.eks krav om opplæring i eierskap. Dette gjelder i tillegg, og ikke minst, at kommunestyrets vedtak fra 2016 om at eierskapsmeldingen skulle revideres og fremlegges for ny politisk behandling så langt ikke er fulgt opp. Det følger av kommunestyrets posisjon som kommunens øverste organ at dets vedtak skal følges opp.

Det har gått mer enn 28 måneder fra kontrollutvalgets bestilling. Den frist for leveranse som var satt av kontrollutvalget (mai 2018) er i solid grad overskredet. Rapporten er grundig, og det gis poengterte anbefalinger, men disse skulle vært klar for snart 2 år siden. Mye av poenget med kommunal egenkontroll blir borte når det går så langt tid fra bestilling til rapport. Det kan være aktuelt å påpeke den sene leveransen i vedtaket. Eventuelt i tillegg at kontrollutvalget følger opp at fremtidige rapporter fra revisor leveres innen normert tid og ressursbruk.

Ved overlevering av rapporten opplyser revisor at det har gått med 160 timer til arbeidet.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Rapport fra eierskapskontroll med Meløy Arbeidstreningssenter er lagt frem for Meløy kommunestyre og tas til etterretning.
2. Kommunestyret mener…..
3. Kommunestyret ber kontrollutvalget følge opp at fremtidige leveranser fra revisor skjer innen normert tid og ressursbruk.
4. Rapportens funn tas med ved utarbeidelse av kommende saker angående kommunens eierskap.

Inndyr, 15. februar 2020

Lars Hansen (s)
Sekretær for kontrollutvalget

SALTEN KOMMUNEREVISJON

Eierskapskontroll

Meløy Arbeidstreningssenter AS

Meløy kommune

Rapport februar 2020

FORORD

Salten kommunerevisjon IKS eies av kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy. Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold i Salten- regionen i Nordland fylke.

Salten kommunerevisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll innenfor en rekke områder, og med forskjellige innfallsvinkler. Vi har 3 forvaltningsrevisorer med følgende profesjoner: Mailen Evjen - statsviter, Kai Andre Blix - siviløkonom og Bjørn Vegard Gamst - jurist, alle med bred erfaringsbakgrunn fra både offentlig- og privat virksomhet.

Eierskapskontrollen er gjennomført i overensstemmelse med kommunelovens regler om selskapskontroll i §§ 77 og 80, samt forskrift om kontrollutvalg §§ 13 og 14. Formålet med eierskapskontroll er å kontrollere om den som utøver kommunens eller eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Herunder se etter muligheter til forbedringer, eventuelt påpeke svakheter og mangler.

Vi gjennomfører oppdragene i samsvar med Norges kommunerevisorforbunds veileder for eierskapskontroll.

Kontrollutvalget i Meløy kommune vedtok i møte 21. september 2017 saksnummer 34/17 å gjennomføre en selskapskontroll i Meløy kommune rettet mot Meløy Arbeidstreningssenter AS. Denne rapporten oppsummerer resultatene fra undersøkelsen. Ansvarlig for gjennomføring av undersøkelsen har vært oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Bjørn Vegard Gamst.

Bodø, den 11.02.2020

Bjørn Vegard Gamst

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Innhold

FORORD **2**

SAMMENDRAG **4**

1 INNLEDNING **6**

1.1 BAKGRUNN, FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER 6

1.2 METODE 7

1.3 KILDER FOR KRITERIER 7

1.4 AVGRENSING 8

1.5 HØRING 8

2 KOMMUNENS RUTINER FOR EIERSTYRING **9**

3 TILRETTELEGGE FOR GOD EIERSTYRING **10**

3.1 OPPLÆRING 10

3.1.1 Kontrollkriterier *11*

3.1.2 Fakta om folkevalgtopplæring *12*

3.2 REPRESENTASJON I EIERORGAN 12

3.2.1 Kontrollkriterier *12*

3.2.2 Fakta om representasjon *13*

3.3 AVKLARINGER OG RAPPORTERING 14

3.3.1 Kontrollkriterier *14*

3.3.2 Fakta om avklaringer og rapportering *16*

4 VURDERING AV EIERSTYRING **18**

4.1 OPPLÆRING 18

4.2 REPRESENTASJON I EIERORGAN 19

4.3 AVKLARINGER OG RAPPORTERING 20

5 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER **22**

5.1 KONKLIUSJON: 24

5.2 ANBEFALINGER: 25

VEDLEGG **26**

Sammendrag

Salten kommunerevisjon IKS har i denne eierskapskontrollen sett nærmere på Meløy kommunes eierstyring basert på eierskapet i Meløy Arbeidstreningssenter AS. Formålet med revisjonen har vært å belyse om Meløy kommune legger til rette for god eierstyring.

Problemstillingene som vi søker å besvare er:

1. Fører Meløy kommune kontroll med sine eierinteresser i Meløy Arbeidstreningssenter?
2. Utøves Meløy kommunes eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Sørger kommunen for

- at folkevalgte får opplæring i eierstyring,
- at eierrepresentantene har gyldig fullmakt, og
- at selskapsspørsmål rapporteres til kommunestyret og avklares selskapsspørsmål i nødvendig grad i kommunestyret?

Innsamlingen av data baserer seg på dokumentstudier og samtaler og e-postutveksling med politisk sekretariat i Meløy kommune og daglig leder i Meløy Arbeidstreningssenter AS.

På bakgrunn av kriteriene vi baserer prosjektet på blir vårt hovedfokus kommunes organisering av sitt arbeid med eierstyring.

Å benytte KS anbefalinger som grunnlag for den generelle eierskapsstrategien gjør Eiermeldingen til Meløy kommune oversiktlig og forståelig.

Eiermeldingen er imidlertid fra 2016 og KS anbefaler at den fornyes hvert år. Kravet i den nye kommuneloven §26-1 er imidlertid at dette må gjøres minst en gang i valgperioden.

Dokumentet er ikke lett tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Revisjonen mener det er viktig at slike dokumenter oppdateres jevnlig og er lett tilgjengelige for alle som har behov for dem.

Kommunen har sørget for at folkevalgte får opplæring selv om temaene som var tatt opp i liten grad handlet om eierstyring. Det bør lages en rutine for hvordan dette skal ordnes og hvilke temaer som bør være med og denne rutinen bør være tilgjengelig i Eiermeldingen. Det bør også vurderes tilbud om flere bolker med opplæring utover i perioden.

Daglig leder er gift med varaordføreren som sitter i formannskapet og dermed i generalforsamlingen. Dette er imidlertid ikke noe stor utfordring så lenge varaordføreren trer ut av generalforsamlingen når Meløy Arbeidstreningssenter AS kommer på sakslisten.

Fullmaktsforholdet for formannskapet som generalforsamling ser ut til å være i orden. Dette fører også til at ledende folkevalgte har verv i selskapets generalforsamling, ettersom mange av disse sitter i formannskapet.

Meløy kommune har ikke eierstrategier til hvert enkelt selskap. Dette må imidlertid på plass for alle kommunens selskaper.

Kommunen har ikke sørget for gjennomgang av selskapsstrategiene jevnlig slik de selv har stilt krav til i Eiermeldingen. Revisjonen mener dette må gjennomføres.

Det er gjennomført og lagt opp til årlige eiermøter mellom selskapet og kommunen. Daglig leder legger til grunn at dialogen er god.

Kommunen må få på plass rutiner som sikrer kommunestyrebehandling av generalforsamlingsdokumenter. Dette ville langt på vei også sikre at representantene kan formidle kommunestyrets syn ved behandling av saker i generalforsamlingen. En måte å gjøre dette på er å sørge for at en innkallingsfrist som er tilpasset kommunestyrets behov tas inn i selskapets vedtekter.

For å aktualisere og gjøre eierskapsmeldingen til et godt og oppdatert verktøy for kommunens eierstyringsarbeid bør kommunen sørge for årlig rapportering fra rådmannen om kommunens eierskap.

1. Meløy kommune fører i varierende grad kontroll med sine eierinteresser.

2. Meløy kommunes eierinteresser utøves i varierende grad i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.

1 Innledning

«Et aksjeselskap kan eies av en kommune eller fylkeskommune alene, sammen med andre kommuner og fylkeskommuner eller sammen med private rettssubjekter. I et AS har eierne begrenset økonomisk risiko for selskapets økonomiske forpliktelser. Selskapets øverste eierorgan er generalforsamlingen. Gjennom generalforsamlingen, utøver eierne den øverste myndigheten i selskapet. Her kan eierne gjennom vedtekter, instrukser og andre generalforsamlingsvedtak fastsette rammer og gi nærmere regler for styret og daglig leder. Det er generalforsamlingen som velger styret. Selskapet ledes av styret og daglig leder. Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet drives i samsvar med eiernes formål og innenfor rammen av lovverket. Styret har også en viktig funksjon for å sikre strategisk planlegging for selskapet.»

Hentet fra Meløy kommunes Eiermelding

1.1 Bakgrunn, formål og problemstillinger

Eierskapskontrollen er bestilt av kontrollutvalget i Meløy kommune med det formål å finne ut om kommunen forvalter sine eierinteresser i tråd med kommunens interesser og generelle prinsipper for eierstyring. Bakgrunnen for bestillingen er plan for selskapskontroll 2016-2019, vedtatt av kommunestyret i Meløy kommune i sak 77/16.

Revisor har satt opp følgende problemstillinger:

1. Fører Meløy kommune kontroll med sine eierinteresser i Meløy Arbeidstreningssenter AS?

2. Utøves Meløy kommunes eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Underproblemstillinger:

Vi har sett på;

- om folkevalgte får opplæring i eierstyring,
- om eierrepresentantene har gyldig fullmakt, og
- om selskapsspørsmål rapporteres til kommunestyret og avklares selskapsspørsmål i nødvendig grad i formannskapet/kommunestyret?

1.2 Metode

Kontrollen er gjennomført i samsvar med kommunelovens regler om selskapskontroll i §§ 77 og 80, forskrift om kontrollutvalg §§ 13 og 14.

Vi har sett på kommunen som eier og formannskapets rolle som generalforsamling i behandlingen av saker som gjelder Meløy Arbeidstreningssenter AS som er 100% eiet av Meløy kommune.

Selskapet er valgt ut for eierskapskontroll av kontrollutvalget i Meløy kommune.

Vi har innhentet dokumentasjon for folkevalgtopplæring og andre tiltak for opplæring i eierskap og eierstyring fra Meløy kommunen. Videre har vi gjennomgått kommunens vedtak om eierstyringsprinsipper, delegasjonsreglement og innkallinger til og protokoller fra generalforsamlinger, samt andre relevante politiske vedtak knyttet til selskapet.

Det er ikke gjennomført intervju med representanter fra selskapene eller med eierrepresentanter. Vi har imidlertid hatt samtaler med daglig leder og fått noe informasjon også fra selskapet.

1.3 Kilder for kriterier

Kriterier for vurderingene i rapporten bygger i hovedsak på følgende kilder:

- lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (koml).

- lov 29. januar 1999 om interkommunale selskap (IKS-lova).
- lov 13. juni 1997 om aksjeselskap (asl).
- KS' anbefalinger for eierstyring.
- Meløy kommunes eiermelding 2016.
- Vedtak fra Meløy kommunestyre
- Selskapsvedtekter/selskapsavtaler/dokumenter.

1.4 Avgrensing

Vi har sett på om kommunen har rutiner for eierstyring, men vurderer kun om de er i tråd med gjeldende retningslinjer og anbefalinger på utvalgte områder. Videre har vi sett på rutiner for opplæring av folkevalgte knyttet til eierskap og eierstyring, kommunestyrets representasjon i eierorganet, rapportering til kommunestyret og avklaring med kommunestyret som eier.

1.5 Høring

Utkast til rapport er sendt på høring til Rådmannen i Meløy kommune. Kommentarene vil bli innarbeidet i rapporten og følger som vedlegg til rapporten.

2 Kommunens rutiner for eierstyring

Ny revidert eiermelding ble lagt frem for kommunestyret, sak 16/28. Denne ble sendt tilbake til administrasjonen for revisjon. Revisor mener likevel denne eiermeldingen gir et bedre utsagn for kommunens arbeid med eierstyring pr dags dato, enn den gamle eiermeldingen fra 2008. (I den videre behandling refererer vi til dette dokumentet som Eiermelding 2016 eller Eiermeldingen.)

Eiermeldingen er satt opp etter KS anbefalinger om eierstyring. Salten regionråd sin «Felles strategi for samarbeid og eierstyring» ble også vedtatt av Meløy kommunestyre i sak 16/27, men denne gjelder for interkommunale selskaper. Eiermeldingen består av fem kapitler der del 1 er innledning med formål og bakgrunn for eiermeldingen. Del 2 handler om selskapsformer og valg av selskapsform ved opprettelse av nye selskaper i kommunen. Del tre er en oversikt over eierskapene disponert etter selskapsform. Her er også selskapets formål beskrevet sammen med selskapets nøkkelopplysninger og en kort økonomioversikt for selskapet de siste årene.

I Eiermeldingens del 4 finner en de generelle prinsippene Meløy kommune har valgt å legge til grunn for sin eierstyring: Forutsigbarhet, effektivitet, langsiktighet og åpenhet. Disse er sparsomt utdypet. Til slutt finner en i del 5 Meløy kommunes generelle eierstrategi. Denne er i stor grad en kopi av KS anbefalinger om eierstyring med visse tilpasninger.

I Meløy kommunes Eiermelding fra 2008 var det et kapittel om rolleavklaring for de viktigste organene og posisjonene for selskapene. Denne delen var tatt ut da den siste eiermelding ble behandlet i kommunestyret i 2016.

Revisor har fått Eiermeldingen tilsendt fra kommunen, men har ikke funnet dokumentet lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider. Det kan imidlertid finnes dersom en søker gjennom kommunestyrevedtakene.

Eiermeldingen har i del 5 en bestemmelse om at eiermelding skal utarbeides innen de seks første månedene av hver valgperiode.

Formannskapets rolle er ikke generelt utdypet i Eiermeldingen 2016, men under nøkkelopplysningene for Meløy arbeidstreningssenter AS står det at formannskapet er generalforsamling. Dette ble også vedtatt ved endring i delegasjonsreglementet punkt 3.2.1.1 under kommunestyrets sak 105/08 ved vedtakelse av Eiermeldingen 2008.

Det det går frem av Eiermeldingen del 2 om aksjeselskaper og del 5 at all eierstyring fra kommunestyret skal skje gjennom generalforsamlingen og ikke i det enkelte selskaps styre.

Til tross for at Meløy arbeidstreningssenter er presentert i Eiermeldingen og det foreligger en beskrivelse av selskapets formål kan en ikke si at det foreligger egne eierstrategier for Meløy Arbeidstreningssenter AS.

I del 5 punkt. 5.3 i Eiermeldingen er det formulert anbefalinger om hvilket innhold som eierstrategiene for enkeltselskaper skal ha. Her fremgår det at eierstrategiene kan regulere eiernes formål med selskapet, strategi med eierskapet, forventninger til selskapet, informasjonsbehov, strategisk retning og kjernevirksomhet. Videre legges til grunn at eierstrategiene vil være sentrale i eiermeldingen.

3 Tilrettelegge for god eierstyring

1. Fører Meløy kommune kontroll med sine eierinteresser i Meløy Arbeidstreningssenter?
2. Utøves Meløy kommunes eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

For å undersøke om kommunen ivaretar disse forholdene, har vi valgt å se på tiltak og praksis på noen områder som er sentrale for å sikre dette.

Underproblemstillinger:

Vi har sett på;

- om folkevalgte får opplæring i eierstyring,
- om eierrepresentantene har gyldig fullmakt, og

- om selskapsspørsmål rapporteres til kommunestyret og avklares selskapsspørsmål i nødvendig grad i formannskapet/kommunestyret?

3.1 Opplæring

Underproblemstilling:

Sørger kommunen for at de folkevalgte får opplæring i eierstyring?

3.1.1 Kontrollkriterier

KS anbefaling nr. 1 om eierskap handler om obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte. KS anbefaler følgende:

> *«Kommunen bør som en del av sitt folkevalgtprogram gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første 6 månedene av valgperioden. Det anbefales at kommunestyret får en oversikt over status for selskapene.»*

Av kommunens egen Eiermelding under del 5 punkt 5.1 fremgår det samme kravet, men i tillegg skal slik opplæring av styrerepresentanter og folkevalgte skal skje hvert annet år.

Vi har lagt til grunn følgende kriterier:

- Kommunen bør som en del av sitt folkevalgtprogram gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første 6 månedene av valgperioden. Det anbefales at kommunestyret får en oversikt over status for selskapene. Slik opplæring bør finne sted hvert annet år.

3.1.2 Fakta om folkevalgtopplæring

Revisor har fått e-post med opplysninger om folkevalgtopplæringen i Meløy kommune fra politisk sekretariat i kommunen.

For valgperioden 2015-2019. Det fremgår der at det 19-20 oktober 2017 ble gjennomført folkevalgtopplæring ved Salten tinget. Det var i henhold til vedlagt program mange interessante temaer over to dager. Det var imidlertid ingen konkret opplæring i eierstyring.

Det har også vært 2-3 dagers opplæring på Rådhuset i Meløy med rådmann Kværnsjø fra Tysfjord. Revisor har ikke fått oversikt over programmet for samlingen.

I tillegg fikk alle i kommunestyret KS sin bok «Tillit» for Folkevalgte i kommunen og fylkeskommunen.

I inneværende valgperiode 2019-2023 har det vært gjennomført folkevalgtopplæring den 13. november 2019. Kommunestyret og alle varamedlemmer var invitert til å delta. Det var 21 personer som deltok. Heller ikke her var det etter programmet lagt opp til egen opplæring i eierstyring.

I tillegg er det planlagt 1 dag nå i 2020 med folkevalgtopplæring. Revisor har ikke fått opplysning om innholdet denne dagen.

Revisor har bedt om å få seg forelagt eventuelle rutiner kommunen har for gjennomføring av folkevalgtopplæring. Noen slik rutine har vi ikke mottatt.

Det foreligger ingen opplysninger om at det er gjennomført eierskapsseminar innenfor de første seks månedene av valgperioden.

3.2 Representasjon i eierorgan

Underproblemstilling:

Sørger kommunen for at eierrepresentantene har gyldig fullmakt?

3.2.1 Kontrollkriterier

Hovedspørsmålet her er om den som var kommunens representant i generalforsamling er eller har vært formelt berettiget til å representere kommunen, og om representasjonen er avklart med og utøvd i samsvar med eventuelle føringer fra riktig politisk organ.

Det anbefales i KS anbefaling nr. 15 at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Anbefalingen lyder videre at ordfører og rådmann ikke bør sitte i styrer i selskaper. I kommunens Eiermelding del 5 punkt 5.14 vises det under overskriften *Habilitetsvurderinger* til KS anbefalinger om habilitet, og gjengir de samme kravene som KS.

Det framgår av KS anbefaling nr. 7 og kommunens eiermelding del 5 punkt 5.6 at kommunestyret som en hovedregel bør oppnevne sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet, men dette er avhengig av selskapets formål.

Etter kommuneloven §6 er kommunestyret det øverste organ i kommunen og kan treffe vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegasjonsvedtak.

Kommunens eierskap i selskap skal dermed utøves innenfor den rammen kommunestyret har satt, og i samsvar med delegert myndighet.

Vi har satt opp følgende kriterier:

- Representasjon må utøves i samsvar med habilitetsreglene (KS anbefaling nr. 15 og kommunens Eiermelding del 5)
- Kommunestyret er kommunens øverste organ for eierstyring og oppnevner medlemmer til generalforsamlingen ved å gi fullmakt (kommuneloven §6).
- Ledende folkevalgte bør velges til å representere kommunen i eierorganene (KS anbefaling nr. 7 og Eiermeldingen del 5)

3.2.2 Fakta om representasjon

Det går frem av kommunens delegasjonsreglement punkt 3.2.1.1 bokstav h) at Formannskapet utøver eierskapet i Meløy Arbeidstreningssenter AS på vegne av kommunestyret i henhold til Eiermeldingen. Det samme følger også av Selskapets vedtekter.

Revisjonen har funnet at varaordføreren for både denne og forrige valgperiode i Meløy kommune også har sittet i formannskapet i disse periodene, er gift med Daglig leder i virksomheten. Hun burde dermed som utgangspunkt ha fratrådt formannskapet/generalforsamlingen i alle saker hvor Meløy Arbeidstreningssenter AS skulle behandles. Revisjonen har ikke undersøkt om dette er gjennomført.

I kommunens Eierskapsmelding punkt 3.2.2 om Meløy arbeidstreningssenter AS fremgår det at formannskapet er generalforsamling og ordføreren utøver stemmegivning. Dette er vedtatt av kommunestyret i sak 16/1086.

Kommunens Eiermelding stiller krav til at ledende folkevalgte skal representere kommunen i generalforsamlingen.

3.3 Avklaringer og rapportering

Underproblemstilling:

Sørger kommunen for at selskapsspørsmål rapporteres til kommunestyret og avklares selskapsspørsmål i nødvendig grad i kommunestyret?

3.3.1 Kontrollkriterier

Det følger av KS anbefaling nr. 4 og av Eiermeldingen punkt 5.3 at kommunestyret skal vedta eierstrategier for det enkelte selskap. I punkt 5.3 fremgår også det at eierstrategiene kan regulere eiernes formål med selskapet, strategi med eierskapet, forventninger til selskapet, informasjonsbehov, strategisk retning og kjernevirksomhet. Videre legges til grunn at eierstrategiene vil være sentrale i eiermeldingen.

I KS anbefaling nr. 4 fremgår det også at kommunestyret bør behandle eierstrategier en gang pr år. I Eiermeldingen punkt 5.3 fremgår det at ny eiermelding bør legges fram for kommunestyret i begynnelsen av hver valgperiode:

> «*I løpet av de første seks månedene av en ny valgperiode skal det utarbeides en eiermelding som legges fram for kommunestyret til behandling*.»

Det går frem av KS anbefaling nr. 6 at det jevnlig bør innkalles til eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Av Eiermeldingen punkt 5.5. fremgår det at det i selskaper kommunen har aksjemajoritet skal det gjennomføres eiermøter hvert år.

Både KS anbefaling nr. 6 og Eiermeldingen punkt 5.5 legger til grunn at eiermøtet kun er en uformell arena hvor det ikke skal treffes vedtak. Og at det ikke bør legges føringer eller gis signaler i eiermøtene som anses å gripe inn i styrets myndighetsområde.

Kommunestyret er etter kommuneloven §6 kommunens øverste organ og utøver kommunens eierskap dersom dette ikke er delegert. Kommunens eierskap i selskap skal utøves innenfor den rammen kommunestyret har satt, og i samsvar med delegert myndighet.

I Eiermeldingen punkt 5.6 står det:

> *«Eierstyring skal skjegjennom eierorganet for selskaper og gjennom kommunestyret for foretakene. For selskapsformene AS og IKS bør det for å sikre engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet, etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet som forankres i eiermeldingen.»*

Videre fremgår det av KS anbefaling nr. 8. og Eiermeldingen punkt 5.7 bestemmelser om at innkallingsfrist til møtene i generalforsamlingen bør tas inn i vedtektene slik at det tas hensyn til kommunenes behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Vi har satt opp følgende kriterier:

- Kommunen skal vedta eierstrategier for det enkelte selskap.
- Kommunestyret bør behandle selskapsstrategier en gang i året.
- Det skal gjennomføres årlige eiermøter med selskapet.
- Kommunen skal ha rutiner som sikrer at kommunestyrets syn angående styringen av selskapet blir videreformidlet til kommunens representanter i generalforsamlingen.
- Kommunestyret skal når dette ikke er delegert, selv behandle generalforsamlingsdokumenter.
- Rådmannen bør årlig rapportere til kommunestyret om kommunens eierskap ved eiermelding.

3.3.2 Fakta om avklaringer og rapportering

Eiermeldingen fra 2016 har en kort gjennomgang av selskapets nøkkelopplysninger og en oppsummering av selskapets formål. Noen eierstrategi for Meløy Arbeidstreningssenter AS ut over dette har foreligger ikke i eiermeldingen.

Eiermeldingen vi har basert rapporten på er behandlet i kommunestyret i februar 2016. Før dette var den forrige eiermeldingen fra 2008. Etter 2016 foreligger det ingen revidert utgave av eiermeldingen. Dersom kommunen følger sine egne retningslinjer, skal det komme en ny eiermelding nå i første halvdel av 2020.

Revisor har fått seg forelagt referat fra eiermøter i 03.11.2017, 08.11.2018. Eiermøtet som var berammet i november 2019 ble flyttet for å få avklart diverse forhold som de ville få med på møtet. Etter Daglig leders utsagn er de i ferd med å beramme dette møtet i disse dager.

Daglig leder gir uttrykk for at de har hatt nytte av de eiermøtene de har hatt og har god dialog med kommunen.

Delegasjonsreglementet til Meløy kommune viser til Eiermeldingen hvor formannskapet er delegert ansvar som generalforsamling på kommunestyrets vegne.

I vedtektene til Meløy Arbeidstreningssenter AS er det gitt 14 dagers innkallingsfrist til generalforsamlingen.

Det er først i 2019 vi ser at generalforsamling i kommunens selskaper har kommet på agendaen i kommunestyremøtene i Meløy kommune. I 2017 ble generalforsamling holdt 23 juni. Det ville da vært mulig å få med generalforsamlingssakene på kommunestyremøtet den 22 juni 2017. I 2018 ble generalforsamling holdt 22. juni. Ettersom kommunestyremøtet da ble holdt 14. juni ville det ikke være mulig å få med generalforsamlingsdokumentene på dette møtet. Neste kommunestyremøte dette året var i september.

Revisor har ikke funnet andre rutiner som sikrer at kommunestyret får behandlet generalforsamlingsdokumentene slik at kommunestyret får formidlet sitt syn til representantene som skal møte i generalforsamlingen.

I Eiermeldingen fremgår det at det skal leveres eiermelding med eierstrategier for selskapene til kommunestyret i begynnelsen av hver valgperiode. Dette ble gjennomført i 2016.

4 Vurdering av eierstyring

Kommunen har gjennom Eiermeldingen fra 2016 tatt med en del prinsipper som kan tilrettelegge for god eierstyring. Dokumentet har imidlertid noen mangler både når det gjelder rolleavklaring og egne strategier til selskapene. Å benytte KS anbefalinger som grunnlag for den generelle strategien gjør dokumentet oversiktlig og forståelig.

Eiermeldingen er imidlertid fra 2016 og KS anbefaler at den fornyes hvert år. Kravet i den nye kommuneloven §26-1 er imidlertid at dette må gjøres minst en gang i valgperioden.

Kommunen bør også ha tiltak for å sikre at selskapene er kjent med disse generelle eierstrategiene og at dokumentet følges opp av selskapene. Eiermeldingen er ikke lett å finne fram til på kommunens hjemmeside.

4.1 Opplæring

- Kommunen bør som en del av sitt folkevalgtprogram gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første 6 månedene av valgperioden. Det anbefales at kommunestyret får en oversikt over status for selskapene. Slik opplæring bør finne sted hvert annet år.

Revisor har bedt om å få seg forelagt eventuelle rutiner kommunen har for gjennomføring av folkevalgtopplæring. Noen slik rutine har vi ikke mottatt.

Kommunen har i valgperioden 2015-2019 gjennomført folkevalgtopplæring, i to bolker. Revisor har ikke opplysninger om når den første ble gjennomført. Den neste bolken ble avholdt omtrent midt i perioden i november 2017. Ingen av opplæringsbolkene inneholdt imidlertid noen egen del om eierstyring. Dette til tross for at det slås fast i Eiermeldingen at det skal gjennomføres eierskapsseminar innenfor de første seks månedene av valgperioden.

Eiermeldingen er tydelig på at det skal gjennomføres opplæring i eierstyring, men inneholder ingen rutine eller mer konkrete krav til innhold og antall timer for folkevalgtopplæringen. Revisjonen mener at rutiner for dette bør formuleres i eierstrategiene og at kommunen bør

vurdere å gjennomføre flere bolker, der noe gjerne kan tas litt lengre ut i valgperioden, jf. formuleringene i anbefalingene fra KS.

Heller ikke i inneværende periode ser det ut til at det vil bli gjennomført eierskapsseminar innenfor de første seks månedene av valgperioden.

Dersom administrasjonen begynner med årlig rapportering av eiermeldingen til kommunestyret, kan dette inngå som en naturlig del av folkevalgtopplæringen.

4.2 Representasjon i eierorgan

- Representasjon må utøves i samsvar med habilitetsreglene (KS anbefaling nr. 15 og kommunens Eiermelding del 5)
- Kommunestyret er kommunens øverste organ for eierstyring og oppnevner medlemmer til generalforsamlingen ved å gi fullmakt (kommuneloven §6).
- Ledende folkevalgte bør velges til å representere kommunen i eierorganene (KS anbefaling nr. 7 og Eiermeldingen del 5)

Revisjonen har ikke funnet forhold som bryter med habilitetsreglene. Vi at har funnet at Daglig leder er gift med varaordføreren som sitter i formannskapet og dermed i generalforsamlingen. Dette er imidlertid ikke noe stor utfordring så lenge varaordføreren trer ut av generalforsamlingen når Meløy Arbeidstreningssenter AS kommer på sakslisten.

Kommunestyret har delegert sin myndighet til å være generalforsamling til formannskapet gjennom kommunens delegasjonsreglement. Det samme fremgår også av Selskapets vedtekter.

Formannskapet består av ledende folkevalgte. Kravet om valg av ledende folkevalgte til generalforsamlingen må dermed anses for å være oppfylt.

4.3 Avklaringer og rapportering

- Kommunen skal vedta eierstrategier for det enkelte selskap.
- Kommunestyret bør behandle selskapsstrategier en gang i året.
- Det skal gjennomføres årlige eiermøter med selskapet.
- Kommunen skal ha rutiner som sikrer at kommunestyrets syn angående styringen av selskapet blir videreformidlet til kommunens representanter i generalforsamlingen.
- Kommunestyret skal når dette ikke er delegert, selv behandle generalforsamlingsdokumenter.
- Rådmannen bør årlig rapportere til kommunestyret om kommunens eierskap ved eiermelding.

Kommunen har ikke hatt noen vedtatte eierstrategier for de enkelte selskapene til tross for at Eiermeldingen stiller krav om dette.

Kravet fra Eiermeldingen om å legge fram eiermelding med eierstrategier i begynnelsen av hver valgperiode ser ut til å følges opp av kommunen. Anbefalingen fra KS om å gjøre dette årlig bør likevel kanskje vurderes. Fremleggelse av eiermelding en gang i året kan være en god metode for å følge opp eierskapene og øke forståelsen av eierstyringsansvaret blant de folkevalgte. Revisjonen mener det er viktig at eierskapsmeldingen følges opp, oppdateres og blir et godt arbeidsverktøy for både kommunen og selskapene.

Det har vært avholdt eiermøter både i 2017 og 2018. I 2019 var det satt opp og planlagt eiermøte, men dette ble utsatt. Dette viser likevel at det er god dialog mellom kommunen og selskapet og at de forsøker å følge opp kravet fra Eiermeldingen om eiermøte en gang i året.

Revisjonen har ikke funnet rutiner som sikrer kommunestyrebehandling av generalforsamlingsdokumenter til tross for at fristen for innkalling er forlenget til 14 dager i selskapets vedtekter. Revisjonen mener det bør vurderes å ta inn i selskapsvedtektene ny bestemmelse om frist for innkalling til generalforsamling som er tilpasset dette behovet. Dette ville kunne sikre at kommunestyret får gjennomført behandling av generalforsamlingsdokumenter i kommunestyret.

Revisjonen har ikke mottatt dokumentasjon som tilsier at rådmannen har rapportert til kommunestyret om kommunens eierskap. Revisjonen mener det er viktig å få i gang en slik rapportering slik at de styrende dokumentene for selskapene kan bli de dynamiske arbeidsverktøyene de er ment å være for selskapene. Dette vil gjøre det lettere for selskapene å følge opp kommunens til enhver tid uttalte behov, slik at de kan være det organet for kommunen som de er ment å være.

5 Kommunedirektørens kommentar

Revisjonen mottok 14.02.2020 kommentar fra kommunedirektøren i Meløy kommune.

Kommunedirektøren tar opp at kommunens eiermelding fra 2016 ikke er vedtatt av kommunestyret.

Revisor har på bakgrunn av dette gjort endringer i rapporten hva gjelder beskrivelsen av eiermeldingen. Eiermeldingen fra 2016 er likevel etter revisors syn i stor grad i tråd med alminnelig anerkjente anbefalinger på dette området og det mest nærliggende grunnlaget å bygge rapporten på. Forrige eiermelding fra kommunen er fra 2008 og det er tydelig at kommunen har beveget seg langt i riktig retning siden den gang. En vurdering av dette området på bakgrunn av eiermeldingen fra 2008 ville derfor gi lite.

Kommunedirektøren gjør også oppmerksom på at revisor kunne fått mer informasjon dersom han hadde kontaktet ordfører i dette arbeidet.

Revisor mener likevel at det ikke er ordføreren, men kommunestyret som er eier av selskapene og det er kommunedirektøren som i henhold til kommuneloven er satt til å drive internkontrollen på dette området. Det er dermed mest naturlig for revisor å forholde seg til kommunedirektøren for innhenting av informasjon på dette området.

Da kommunedirektøren ble kontaktet for å få opplysninger om denne saken i april 2019 ble det ikke gjort oppmerksom på at ordføreren burde kontaktes om dette. Det ble heller ikke gjort oppmerksom på at kommunen var i en prosess på dette området. Imidlertid fikk revisor tilsendt eiermeldingen fra 2008 og eiermeldingen fra 2016. Det ble ikke gjort oppmerksom på at eiermeldingen fra 2016 ikke var vedtatt.

Kommunedirektøren tar opp at revisor har benyttet selskapsledelsen som informant og ikke selskapseier. Revisor har hatt samtale med daglig leder, men har ikke benyttet selskapsledelsen som informant. Det er i all hovedsak kommuneadministrasjonen og kommunedirektøren selv som har vært adressat for revisors forespørsel om dokumentasjon og opplysninger.

For øvrig anerkjenner kommunedirektøren i sin kommentar konklusjonen og anbefalingene i rapporten, og vil ta dette med i arbeidet videre med den kommunens nye eiermelding.

Kommunedirektørens kommentar får ikke betydning for konklusjonen og anbefalingene i rapporten.

Kommentaren er inntatt som vedlegg I til rapporten.

6 Konklusjoner og anbefalinger

1. Fører Meløy kommune kontroll med sine eierinteresser i Meløy Arbeidstreningssenter?
2. Utøves Meløy kommunes eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Å benytte KS anbefalinger som grunnlag for den generelle eierskapsstrategien gjør dokumentet oversiktlig og forståelig.

Eiermeldingen er imidlertid fra 2016 og KS anbefaler at den fornyes hvert år. Kravet i den nye kommuneloven §26-1 er imidlertid at dette må gjøres minst en gang i valgperioden.

Dokumentet er ikke lett tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Revisjonen mener det er viktig at slike dokumenter oppdateres jevnlig og er lett tilgjengelige for alle som har behov for dem.

Kommunen har sørget for at folkevalgte får opplæring selv om temaene som var tatt opp i liten grad handlet om eierstyring. Det bør lages en rutine for hvordan dette skal ordnes og hvilke temaer som bør være med og denne rutinen bør være tilgjengelig i eierskapsmeldingen. Det bør også vurderes tilbud om flere bolker med opplæring utover i perioden.

Daglig leder er gift med varaordføreren som sitter i formannskapet og dermed i generalforsamlingen. Dette er imidlertid ikke noe stor utfordring så lenge varaordføreren trer ut av generalforsamlingen når Meløy Arbeidstreningssenter AS kommer på sakslisten.

Fullmaktsforholdet for formannskapet som generalforsamling ser ut til å være i orden. Dette fører også til at ledende folkevalgte har verv i selskapets generalforsamling.

Meløy kommune har ikke eierstrategier til hvert enkelt selskap. Dette må imidlertid på plass for alle kommunens selskaper.

Kommunen har ikke sørget for gjennomgang av selskapsstrategiene jevnlig slik de selv har stilt krav til i Strategidokumentet. Revisjonen mener dette må gjennomføres.

Det er gjennomført og lagt opp til årlige eiermøter mellom selskapet og kommunen. Daglig leder legger til grunn dialogen er god.

Kommunen må få på plass rutiner som sikrer kommunestyrebehandling av generalforsamlingsdokumenter. Dette ville langt på vei også sikre at representantene kan formidle kommunestyrets syn ved behandling av saker i generalforsamlingen. En måte å gjøre dette på er å sørge for en innkallingsfrist som er tilpasset kommunestyrets behov tas inn i selskapets vedtekter.

For å aktualisere og gjøre eierskapsmeldingen til et godt og oppdatert verktøy for kommunens eierstyringsarbeid bør kommunen sørge for årlig rapportering fra rådmannen om kommunens eierskap.

6.1 Konklusjon:

1. Meløy kommune fører i varierende grad kontroll med sine eierinteresser.
2. ~~Meløy kommunes eierinteresser utøves i varierende grad i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse~~.

6.2 Anbefalinger:

1. Meløy kommune bør utforme årlig eierskapsmelding og sikre at eierstyringsprinsippene følges
2. Meløy kommune bør sørge for årlig rapportering fra rådmannen om kommunens eierskap
3. Meløy kommune bør sørge for at rutine og gjennomføring av folkevalgtopplæringen blir tatt inn i eierskapsmeldingen
4. Meløy kommune må sørge for egne eierskapsstrategier for alle sine selskaper
5. Meløy kommune bør treffe tiltak for å sikre at innkallinger til generalforsamling kan behandles av kommunestyret

Vedlegg

Vedlegg I

Kommunedirektørens kommentar:

Innledningsvis vil kommunedirektøren påpeke at det er veldig bra at det kommer en revisjon av eierskapskontrollen av Meløy Arbeidstreningssenter AS, og herunder en gjennomgang av kommunens arbeid med eierstyring generelt. Og kommunedirektøren anerkjenner i all hovedsak både konklusjonene og forslagene til forbedringer som legges frem i rapporten. Dette er punkter som da vil bli tatt med i det arbeidet som nå pågår for å forbedre arbeidet.

Denne kommentaren vil samtidig påpeke noen forhold som fremkommer i rapporten som blir stående slik nettopp fordi det ikke foreligger dokumentasjon i rapporten på det arbeidet som er igangsatt av ordfører og kommunedirektør i løpet av 2019. Denne mangelen på dokumentering i rapporten skyldes i all hovedsak at kun selskapets ledelse og ikke eier er informant i arbeidet.

<u>Meløy kommune har ikke en oppdatert vedtatt eierskapsmelding</u>

Meløy kommunens arbeid med eierskapsmelding og påfølgende eierstrategier for de ulike selskapene har dessverre stoppet opp etter at det ble lagt frem forslag til ny Eierskapsmelding i 2016, hvor vedtaket i kommunestyret var at den fremlagte eierskapsmeldingen skulle revideres og legges frem til politisk behandling på nytt. Dette arbeidet er ikke fulgt tilstrekkelig opp av administrasjonen etter det ny kommunedirektør kunne finne ut etter hun tilrådte i november 2018.

Kommunedirektøren beklager at administrasjonen ikke oppga til Salten kommunerevisjon at denne ikke var vedtatt da dette ble sendt over til revisjonen. Imidlertid er denne i all hovedsak basert på anbefalingene fra KS slik at en revisjon av selskapskontrollen basert på denne er ikke feil, men det formelle er viktig å presisere; det at den ikke er vedtatt av kommunestyret.

Revisjonen påpeker helt korrekt at eierskapsmeldingen ikke er tilgjengelig på kommunens hjemmeside, og dermed utilgjengelig for de som har bruk for den. Det følger naturlig av det ovenfornevnte, det at den ikke ble vedtatt, men sendt i retur til administrasjonen. At slike dokumenter skal tilgjengeliggjøres er kommunedirektøren helt enig i, og vil bli gjort når ny eierskapsmelding er utarbeidet og vedtatt av kommunestyret.

<u>Å ikke bruke representanter fra eierne som informanter til arbeidet</u>
Det er kommunestyret som er utøver av eierstyring og som er bestiller av eierskapsmelding og eierstrategier for de enkelte selskapene. Kommunedirektør stiller seg derfor undrende til at ikke ordfører er brukt som informant i denne eierskapskontrollen. Da ville revisor i større

grad enn det som er gjort kunnet belyse om Meløy kommune legger til rette for god eierstyring som er formålet med eierskapskontrollen.

Ordfører er i tillegg sentral i bestilling og gjennomføring av folkevalgtopplæring slik at en dialog med denne ville gitt revisjonen vurderinger om hva som er gjort og hva som er planlagt i denne planperioden, jmf KS sine anbefalinger om å sette eierstyring på agendaen innen første halvår i ny planperiode, kommunen er knapt inne i første kvartal.

Det er mulig administrasjonen skulle tipset revisjonen om å bruke eier som informant til en slik revisjon da dette ble meldt i april 2019, men det kan bemerkes fra kommunedirektør at det nok ble tatt for gitt at både en representant fra eier og selskapet som skulle revideres er informanter. Det gir dessverre rapporten en faglig slagside slik kommunedirektøren ser det.

Hva er gjort i 2019 i Meløy kommunene i forhold til eierstyring generelt
Ordfører gjorde kommunedirektøren oppmerksom på at det ikke foreligger en vedtatt eierskapsmelding kort tid etter ny kommunedirektør var på plass i sluttet av november 2018 og at dette arbeidet hadde stoppet opp. Ordfører har hatt en klar forventning om at ny eierskapsmelding skal utarbeides i starten av denne planperioden og da med nytt kommunestyre.

Kommunedirektøren tok derfor initiativ mot egne kollegaer i Salten våren 2019 for å se på mulighetene for samarbeid og erfaringsutveksling på området. Det resulterte blant annet i at eierstyring av tema på Salten regionråd sitt møte 18. november 2019, hvor både KS og Bærum kommune deltok for å gi gode råd og dele sine erfaringer med eierstyring. I arbeidet med ny eierskapsmelding for Meløy kommune vil en del av disse innspillene bli tatt med videre, blant annet skal det vurderes om kommunen skal ha et eget eierutvalg som var et av flere anbefalinger fra det Bærum kommune presenterte.

Når det gjelder folkevalgtopplæring så har ordfører bedt om at det gjennomføres tematimer på kommunestyrets møter utover 2020 som skal supplere den folkevalgtopplæringen som ble gitt rett etter kommunestyret var konstituert. Dette fordi det blir veldig mye informasjon til politikerne ved slike intensive opplæringer, og den første opplæringen handlet mer om habilitet, roller og praktiske rutiner for politikerne.

Det planlegges folkevalgtopplæring som en del av det kommunestyremøtet der ny eierskapsmelding skal fremlegges til vedtak. Det er foreløpig planlagt til kommunestyrets møte 11.6.2020.

Kommunedirektørene er enig med revisjonen om at det må utarbeides eierstrategier til hvert enkelt selskap. Ordfører og kommunedirektøren har vurdert er at ny eierskapsmelding skal vedtas innen første halvår 2020, og så følges det opp med eierstrategier for hvert selskap i løpet av høsten 2020.

Kommunikasjon mellom kommunedirektør og kommunestyret om generalforsamlingsdokumenter

Kommunen opplever det som mangelfullt med revisjonen at det ikke refereres til sak 2019/1320. Denne saken var i kommunestyret 26.september 2019. Saken er en innføring av

en ny rutine initiert av ordfører for å orientere om samtlige generalforsamlinger med innkallinger og protokoller i alle selskap lokalt som Meløy kommune har eierinteresser i til kommunestyret.

I tillegg ble det under behandlingen av årsmelding for 2018 i kommunestyret 13. juni 2019 gitt tydelige signaler til kommunedirektøren om at kommunestyret ønsket at årsmeldingen til Meløy kommune fremover hadde et eget kapittel om selskapene kommunen har eierinteresser i, og dette innarbeides i ny mal for årsmelding.

Meløy kommune har som helt riktig påpekt i revisjonen ikke rutiner som sikrer kommunestyrebehandling av generalforsamlingsdokumenter i forkant av selve generalforsamlingen. Dette er et godt innspill som kommunedirektøren vil diskutere videre med ordfører slik at møtekalender og styrende dokumenter endres til å tilpasses dette.

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
12.02.2020	20/171	416– 5.3

SAK 04/20

Redegjørelse fra administrasjonen: Status for økonomi og regnskap

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
20.02.2020

Vedlegg:
- Økonomirapport per 31.10.2019

Bakgrunn for saken:
Kontrollutvalget har med jevne mellomrom blitt orientert om kommunens økonomiske situasjon. Til utvalgets februarmøter har det blitt informert om fremdrift i forhold til avleggelse av regnskap for det foregående året. Frist for å avlegge regnskap er 15. februar i det etterfølgende år.

I forbindelse med at saken er satt på dagsorden er kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om å møte i kontrollutvalget kl 11.00 for å orientere og svare på eventuelle spørsmål fra utvalget. Det er bedt om at orienteringen inkluderer

- Forventet økonomisk resultat for 2019
- Fremdrift i forhold til avleggelse av kommunens regnskap / årsberetning 2019
- Økonomiske utsikter for kommunen for 2020

Forslag til vedtak:
Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Inndyr, 12. februar 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

MELØY kommune

Økonomirapport pr 31.10.2019

Innholdsfortegnelse

1 Innledning 3

2 Overordnet økonomisk status 3

3 Økonomi 3

4 Fravær 6

1 Innledning

I henhold til kommunens økonomireglement skal det utarbeides en økonomirapport hvert tertial samt pr utgangen av oktober.

I Forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner står det i § 10 om budsjettstyring;

«Administrasjonssjefen, eventuelt kommune- eller fylkesrådet, skal gjennom budsjettåret legge fram rapporter for kommunestyret eller fylkestinget som viser utviklingen i inntekter og innbetalinger og utgifter og utbetalinger i henhold til det vedtatte årsbudsjett. Dersom administrasjonssjefen eller kommune- eller fylkesrådet finner rimelig grunn til å anta at det kan oppstå nevneverdige avvik i forhold til vedtatt eller regulert årsbudsjett, skal det i rapportene til kommunestyret eller fylkestinget foreslås nødvendige tiltak.»

I det videre vil det redegjøres for status økonomi pr. 31.10. for de ulike tjenesteområder, for de utfordringer vi står ovenfor og eventuelt behovet for omdisponeringer av budsjettmidler mellom tjenesteområder.

2 Overordnet økonomisk status

For noen av rammeområdene fremkommer det større avvik mellom budsjett og regnskap pr 31.10.2019. Etter gjennomgangen av de ulike områder ser vi at avvikene for det meste oppstår som følge av skjev periodisering av utgifter og inntekter. Dette vil si at enkelte utgifts- og inntektsposter påløper og mottas på ulike tidspunkt noe som gir forholdsvis store utslag sett opp mot budsjett siden budsjett ikke er periodisert på samme måte som disse utgiftene og inntektene. Det er likevel for noen områder reelle avvik som vil bli kommentert særskilt nedenfor.

Nedenfor gis en kort beskrivelse av status økonomi pr 31.10. for de ulike tjenesteområder.

3 Økonomi

Hovedposter 31.10.2019

Beskrivelse	Måned 1 - 10 (B)	Måned 1 - 10 (R)	Måned 1 - 10 (A)	Måned 1 - 10 (A%)
Meløy				
Lønn og sosiale kostnader	392 933 651	400 187 135	7 253 484	2
Kjøp av varer og tjenester	95 080 360	91 890 953	-3 189 407	-3
Kjøp som erstatter egenproduksjon	21 226 567	24 783 204	3 556 637	17
Overføringer	30 552 612	33 818 749	3 266 137	11
Finanskostnader	76 411 209	54 146 801	-22 264 408	-29
SUM UTGIFTER	**616 204 399**	**604 826 842**	**-11 377 557**	**-2**
Salgsinntekter	-88 376 933	-88 996 417	-619 484	-1
Refusjoner	-44 523 845	-67 258 035	-22 734 190	-51
Overføringer til kommunen	-415 453 614	-422 753 468	-7 299 854	-2
Finansinntekter	-39 013 550	-24 337 983	14 675 567	38
SUM INNTEKTER	**-587 367 942**	**-603 345 903**	**-15 977 961**	**-3**
SUM NETTO UTGIFT	**28 836 457**	**1 480 939**	**-27 355 518**	**-95**

Oppsummering - Meløy kommune

For Meløy kommune totalt sett viser rapporten pr utgangen av oktober at det er utgiftsført 11,4 Mkr mindre utgifter enn budsjettert, og 16 Mkr mer i inntekter enn budsjettert. Dette gir et positivt avvik på 27,4 Mkr. Avviket skyldes i hovedsak skjev periodisering av utgifter og inntekter, men det er også reelle positive avvik. Blant annet blir budsjetterte avsetninger til fond gjort i forbindelse med årsavslutningen. De tjenesteområder som forventer merforbruk er Helse- og velferd samt Eiendom. Øvrige tjenesteområder rapporterer om balanse eller mindreforbruk. I tillegg viser Ks's prognose for skatt og rammetilskudd at det kan forventes noe mer her enn budsjettert.

Prognose ut fra nevnte forhold ovenfor er at kommunen balanserer eller vil vise et mindreforbruk ved årets slutt.

Sentraladministrasjonen

Under dette tjenesteområdet sorterer politisk virksomhet, revisjon og kontrollutvalg, rådmann, stab- støtte (tidligere organisasjonsavdelingen) og økonomi. For hele området samlet viser rapporten et mindreforbruk pr 31.10. på ca kr 200.000,-

For noen av ansvarsområdene er det større og mindre avvik begge veier sett opp mot budsjett som følge av skjev periodisering/ fordeling av utgifter og inntekter i perioden, men som vil utlignes noe ved årets slutt når alt er bokført. Dette gjelder blant annet for møtegodtgjørelse, tapt arbeidsfortjeneste og tjenestefrikjøp. For området politisk virksomhet forventes likevel et reelt mindreforbruk ved årets slutt på omlag 0,4 - 0,5 Mkr.

Ansvarsområdet rådmannen viser et merforbruk på vel 1 Mkr pr 31.10., men tar en hensyn til bruk fondsmidler til prosjektet Parallelloppdrag som er budsjettert men ikke inntektsført, vil merforbruk være på rundt 0,3 Mkr ved årets slutt..

Økonomiavdelingen isolert har et positivt avvik på vel kr 400.000,- som følge av refusjon sykepenger og på grunn av at det ikke har vært leid inn vikar. Fra september har vi derimot lønnsutgifter til vikar tilsvarende 40 % stilling, samt en person på arbeidstrening i 100 % stilling hvorav 40 % lønnsutgifter refunderes av NAV. Hensyntatt forhold beskrevet ovenfor, vil avdelingen være i balanse eller vise et lite mindreforbruk ved årets slutt.

Enheter under stab og støtte som utgjør tidligere organisasjonsavdeling er lønn og personal, HMS, IKT, servicetorg og arkiv. Samlet har disse enhetene et mindreforbruk pr 31. oktober på kroner 437 000,- Mindreforbruket har sin årsak i lavere kostnader til lønn enn budsjettert, og sykelønnsrefusjon. I tillegg har vi for perioden lavere kostnader til varer og tjenester og HMS tiltak enn budsjettert. Det er tidligere i år gjennomført budsjettregulering, der IKT er tilført 1 Mkr fra disposisjonsfond til dekning av implementeringsutgifter i forbindelse med anbud ERP. Denne utgiften vil imidlertid ikke påløpe før i 2020.

Prognosen for Sentraladministrasjonen samlet er balanse eller et lite mindreforbruk.

Oppvekst

Oppvekst totalt går tilsynelatende med overskudd. Dette skyldes flere faktorer. Flyktningetjenesten har 4 Mkr i ubrukt integreringstilskudd. Dette ønskes avsatt til fond og brukes systematisk til å styrke integreringstiltak etter 2019. Meløy kommune er tilført øremerkede midler som skal brukes til dekke utgifter skolene har med å videreutdanne lærere. Disse midlene ligger foreløpig hos felles oppvekst, men skal fordeles til skolene som har lærere på videreutdanningsprogram. Pr oktober har vi også ca 1,5 Mkr i avsatte midler til skoleskyss. Det er midler vi kommer til å bruke, men regningene

kommer litt seint.

Vi har totalt 3 Mkr i merutgifter til lønn. Dette dekkes inn gjennom økte refusjoner.

Barnevernstjenesten har foreløpig et mindreforbruk på 1,7 Mkr på tiltak i henhold til budsjettert. Dette kan fort endre seg og er avhengig av hvilke tiltak som til enhver tid er i drift.

Oppvekst forventer at tendensen fortsetter frem til årsslutt. Vi forventer at det kan avsette en del midler av integreringstilskuddene til fond. Videre forventer vi en øvrig oppvekstsektor som totalt sett leverer noe under budsjett.

Helse- og velferd

Regnskap pr. 31. oktober viser et merforbruk på 5,3 Mkr. Det reelle merforbruket er ca. 3 Mkr. Dette skyldes ikke bokførte inntekter på vederlag, brukerbetaling, refusjon kompetansemidler og øremerket tilskudd helsestasjonstjenesten.

Det kan se ut som det som er budsjettert til ressurskrevende tjenester kan økes noe.

Merforbruk lønn skyldes utgifter til vikar sykdom, ekstrahjelp og overtid. Det budsjetteres ikke med utgifter til vikar sykdom, men etterhvert som refusjon sykepenger inntektføres så reguleres dette inn på lønnspost for vikar sykdom.

Merforbruk på kjøp av varer og tjenester skyldes primært vikar leger og vikar sykepleiere. I tillegg er det investert ca. 0,2 Mkr til senger og utstyr for korttidsopphold i omsorgsboliger. (Glomfjord, Mosvoldtunet og Vall omsorgsboliger). I tillegg kommer ny programvare NAV på 0,3 Mkr. (Visma Velferd)

Forventet resultat ved årets slutt er et merforbruk på ca. 3 Mkr.

Teknisk

Området teknisk har et mindre forbruk på ca, 1.3 Mkr når selvkostområdene er trukket fra med 4,9 Mkr. Mindreforbruket på teknisk skyldes i all hovedsak et pluss på vedlikehold av veier. Med en normal snømengde fremover vil dette jevne seg ut ved årets slutt.

Gebyrinntektene for vann- og avløp er beregnet ut fra investeringer som planlegges utført i årene fremover, og som er vedtatt i hovedplan for vann- og avløp.

Eiendom

Området viser et merforbruk pr 31.10. på 1,3 Mkr. Årsaken til merforbruket er i hovedsak at lønn til prosjektledere på 1,2 Mkr er utgiftsført drift men skal belastes de respektive investeringsprosjekt. Overføringen av lønn investeringsregnskapet blir utført i forbindelse med årsavslutningen.

Det er også påløpt ekstra utgifter på vedlikehold bygg og teknisk drift både ved Mosvoldtunet bofellesskap og Fritidsbadet i tillegg til at strømutgiftene er høyere enn budsjettert.

Som følge av ovenfor nevnte forhold forventes et merforbruk for området ved årets slutt på omlag 0,4 Mkr.

Interkommunalt og offentlig samarbeid

Rammeområdet Interkommunalt og offentlig samarbeid viser et merforbruk pr 31.10. på

I underkant av 0,1 Mkr. Her kommer faktura fra de ulike leverandører veldig ulikt gjennom året, og som fører til skjev periodisering av utgifter. Hensyntatt dette er området i balanse.

Fellesområder

Under Fellesområder ligger bl.a. Kommunal finansiering herunder skatt og rammetilskudd, eiendomsskatt, konsesjonskraft og konsesjonsavgift, tilskudd ressurskrevende tjenester mv. Det er pr 31.10. mottatt og bokført 150,3 Mkr i skatteinntekter og 205,5 Mkr i rammetilskudd tilsammen 355,8 Mkr. KS's prognosemodell oppdatert etter statsbudsjett 7. oktober 2019 viser en økning i sum skatt og rammetilskudd på 3 Mkr sett opp mot revidert budsjett.

Bakgrunnen til økningen ligger i at det forventes en merskattevekst i 2019 sammenlignet med RNB. I statsbudsjettet pekes det på økende sysselsetting og høyt nivå på personlige skatteyters utbytteinntekter som forklaringen. Regjeringen har derfor oppjustert skatteanslaget for kommunene i 2019 med 4,2 mrd. kroner og som isolert sett vil kunne gi et økt økonomisk handlingsrom i 2019. Oppjusteringen er imidlertid **kun** en engangsinntekt da anslaget for veksten i de frie inntektene i 2019 tar utgangspunkt i rammene fra kommuneproposisjonen for 2020 **før** denne merskatteinngangen.

Det er inntektsført 53,2 Mkr i eiendomsskatt inkl. 0,963 Mkr i kompensasjon for bortfall av eiendomsskatt som følge av endringer i reglene fra 2019, tilsvarende 89 % av tap/ bortfall. Dette er 0,2 Mkr ut over budsjettert eiendomsskatt.

Det er inntektsført 24 Mkr i konsesjonskrafinntekter pr 31.10. Årsbudsjett er på 30 Mkr.

4 Fravær

	Q1	Q2	Q3
2018	9,75 %	8,93 %	8,29 %
2019	10,41 %	9,96 %	9,02 %

Sykefraværet totalt for kommunen ligger på 9,02 % per kvartal 3 og er høyere sammenlignet med samme periode i 2018 som var på 8,29 %. Sykefraværet er generelt høyere i 2019 sammenlignet med 2018, og det jobbes med flere tiltak innenfor de ulike sektorene for å få ned fraværet.

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
12.02.2020	20/168	416– 5.3

SAK 05/20

Redegjørelse fra administrasjonen: Undervisnings- og bemanningssituasjonen ved Glomfjord skole

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
20.02.2020

Vedlegg:
- Ingen

Bakgrunn for saken:
Saken er satt på dagsorden i kontrollutvalget med bakgrunn i utvalgets Virksomhetsplan for 2020.

I forbindelse med at saken er satt på dagsorden har sekretariatet sendt brev til kommunedirektøren om at utvalget har mottatt henvendelser som tyder på uro ved skolen, og bekymring for arbeidsmiljø, undervisningsmiljø og undervisningstilbud.

I forbindelse med at saken er satt på dagsorden er kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om å komme til møtet kl 11.15 for å orientere og svare på eventuelle spørsmål fra utvalget. Det er bedt om at orienteringen inkluderer

- En gjennomgang av status for skolen når det gjelder bemanning, miljø og undervisningstilbud
- Hvilke tiltak er iverksatt for å oppnå forbedringer, og hva har vært effekten av disse?

Forslag til vedtak:
Saken legges frem uten forslag til vedtak

Inndyr, 12. februar 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
12.02.2020	20/172	416– 5.3

SAK 06/20

Redegjørelse fra administrasjonen: Meløy kommune som byggherre - System for reklamasjoner og oppfølging av mangler

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
20.02.2020

Vedlegg:
- Ingen

Bakgrunn for saken:
Saken er satt på dagsorden i samsvar med Virksomhetsplan 2020.

I forbindelse med at saken er satt på dagsorden er kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om å komme til møtet kl 11.45 for å orientere og svare på eventuelle spørsmål fra utvalget. Det ert bedt om at orienteringen inkluderer:

- Hovedtrekkene i hvordan kommunen som byggherre håndterer reklamasjoner og oppfølgning av mangler ved gjennomførte byggeprosjekter. Herunder hvordan eventuelle feil og mangler dokumenteres og tas opp med leverandør.
- For de to utbyggingene Nye Spildra skole, Nye omsorgsboliger Mosvolddalen: Hva er status for kommunens oppfølgning av eventuelle feil og mangler?

Det er i tillegg bedt om at kontrollutvalget i møtet får utdelt et notat med hovedtrekkene i redegjørelsen.

Forslag til vedtak:
Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Inndyr, 12. februar 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
12.02.2020	20/173	416– 5.3

SAK 07/20

Kommunens behandling av saker og spørsmål knyttet til Salten Brann IKS

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	20.02.2020

Vedlegg:
- Ingen

Bakgrunn for saken:
Saken er satt på dagsorden etter avtale med utvalgets leder, og med bakgrunn i drøfting av spørsmålet i utvalgets møte 9. desember 2019.

I sitt forrige møte drøftet utvalget spørsmålet om kommunens behandling av saker og spørsmål knyttet til Salten Brann IKS. Bakgrunnen for drøftingen er at kommunedirektøren i tillegg til å være kommunedirektør, også er styremedlem i Salten Brann IKS.

Ifølge Forvaltningslovens § 6 første ledd bokstav e) blir offentlig tjenestemann inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak, når vedkommende er styremedlem i et selskap som er part i saken:

> *§ 6. (habilitetskrav).*
> *En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak*
>
> *a) når han selv er part i saken;*

b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;
c) når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part;
d) når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;
e) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for
1. et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller
2. et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.

Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete.

Inhabilitet vil kunne gjelde i følgende type saker, jfr Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder: Habilitet i kommuner og fylkeskommuner

Myndighetsutøvelse rettet mot selskapet
Hvis kommunen vedtar å rette et pålegg, dispensasjon, bevilling eller tillatelse direkte mot selskapet vil selskapet klart være part i saken. Hvis for eksempel selskapet har søkt kommunen om en tillatelse, er det selvsagt part i saken når kommunen behandler søknaden. På samme måte vil selskapet også være part hvis kommunen fatter vedtak om å frata selskapet en tidligere innvilget rettighet.

Saker som involverer eierstyring av selskapet
Departementet legger til grunn at selskapet normalt vil være part når kommunen gjennomgår og behandler sakskartet for møter i selskapets eierorgan, for eksempel generalforsamlingen eller representantskapet, og samtidig treffer avgjørelser om instruksjon av eierrepresentanters utøvelse av eierrådighet i selskapet. Departementet legger også til grunn at selskapet vil ha partsstatus ved kommunal behandling av selskapsavtale og selskapsvedtekter (eventuell revidering av disse). Også ved kommunestyrets behandling av eiermelding for selskapet kan selskapet bli ansett som part i saken. Det vil imidlertid avhenge av utformingen av en slik eiermelding, hvilke føringer dokumentet gir og hvor direkte det er rettet mot det konkrete selskapet.

Kommunen inngår kontrakt med selskapet
Selskapet vil være part i sak som omhandler inngåelse eller oppsigelse av kontrakt mellom kommunen og selskapet.

Kommunens avgjørelser om økonomiske forhold tilknyttet selskapet
Ofte vil økonomiske forhold knyttet til selskapet behandles i forbindelse med behandling av årsbudsjettet eller kommunens økonomiplan. Dette er overordnete saker som favner hele kommunens virksomhet. I slike tilfeller vil selskapet som utgangspunkt ikke være part, se nærmere omtale i eget punkt nedenfor. I den grad kommunen fatter vedtak om ekstraordinære bevilgninger eller tilskudd til selskapet, som separate saker, er det imidlertid nærliggende at selskapet er part. Dette vil også gjelde ved eventuelle vedtak om utbytteforventning eller gebyrfastsettelse dersom selskapet driver tjenester der det er aktuelt å inndrive gebyrer, og disse fastsettes i egen sak og ikke som en del av årsbudsjettet.

Kommunale plansaker
På samme måte som årsbudsjett og økonomiplan er såkalte overordnete saker, vil også kommunens vedtak om kommuneplan være av en slik karakter at selv om selskapet berøres i planvedtaket, vil det neppe få partsstatus ved vedtakelse av planen. Noe annet kan imidlertid være tilfelle dersom selskapet har en sentral rolle i forbindelse med vedtakelsen av en særskilt reguleringsplan jf. plan- og bygningsloven kapittel 12.

Generelt om overordnete saker
Som nevnt i de to foregående avsnittene vil et selskap i utgangspunktet ikke være part ved kommunestyrets behandling av overordnete og generelle saker som kommunens årsbudsjett, økonomiplan og kommuneplan. Kommunens bevilgning av driftstilskudd til et kommunalt selskap vil for eksempel framgå av kommunens årsbudsjett, likevel inntrer det neppe automatisk inhabilitet for et styremedlem i selskapet ved behandling av årsbudsjettet.

I tilknytning til at saken er satt på dagsorden, har sekretariatet bedt om kommunedirektørens skriftlige tilbakemelding om følgende:

- Har kommunedirektøren informert sin organisasjon om inhabilitet som kan oppstå når det gjelder saker i kommunen som gjelder Salten Brann IKS?

- I påkommende saker som gjelder kommunens myndighetsutøvelse overfor selskapet: hvem skal foreta utredning av saken? For det tilfelle at kommunestyret har delegert myndighet til avgjørelse til rådmannen / kommunedirektøren: Hvem skal fatte vedtak i slike saker?

- I saker som gjelder kontraktsforhold mellom kommune og selskap, hvem skal stå for behandling og inngåelse av avtaler, f.eks leie av lokaler?

- I påkommende saker angående eierstyring knyttet til selskapet, herunder utredning av selskapsavtale, selskapsvedtekter (eventuell revidering av disse) eller utarbeidelse av sak om eiermelding som inkluderer selskapet: Hvem skal stå for utredningen av disse spørsmålene?

- Hva er kommunedirektørens rolle i kommunens oppfølgning av kommunens eierskap? Har du som kommunedirektør oppfølgning som gjelder selskapet hvor du er styremedlem?

- Salten Brann IKS er et interkommunalt brann- og redningsselskap, og inngår som en del av beredskapen bl.a i Meløy. For det tilfelle at kommunen skal utrede og gjøre beslutninger om beredskap, hvem skal stå for utredningen av en slik sak?

Det er bedt om skriftlig svar på spørsmålene over innen 19. februar. I påvente av svar legges saken frem uten forslag til vedtak.

Forslag til vedtak:
Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Inndyr, 12. februar 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
12.02.2020	20/174	416– 5.3

SAK 08/20

Dialog med revisor, bl.a etterlevelseskontroll

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	20.02.2020

Vedlegg:

- NKRF 29.01.2020: Informasjon 2020/01 fra revisjonskomiteen om forenklet etterlevelseskontroll 2019

Bakgrunn for saken:
Kontrollutvalget er gjennom Forskrift om kontrollutvalg og revisjon, § 3, gitt et påse-ansvar tilknyttet den regnskapsrevisjon som utføres i kommunen:

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte

b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instrukser og avtaler med revisor

c) regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.

Oppfølgning skjer gjennom dialog med revisor. Til inneværende møte har revisor meldt inn ønske om å orientere kontrollutvalget om forenklet etterlevelseskontroll.

Ny kommunelov § 24-9 stiller krav til kontroll med kommunens økonomiforvaltning, ut over den kontroll som skjer ved ordinær regnskapsrevisjon:

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

Kontrollen blir gjort gjeldende fra regnskapsåret 2019, altså skal revisor rapportere på dette området innen 30. juni 2020.

Det er altså kommunens økonomiforvaltning som omfattes av denne nye formen for kontroll. I dette kan også selvkost være inkludert. Formålet med den nye kontrollen er å forebygge svakheter og sikre at kommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak innen økonomiforvaltningen.

Vedlagt saken er et informasjonsskriv fra Norges Kommunerevisorforbund vedr gjennomføring av forenklet etterlevelseskontroll. Her gis en nærmere omtale av denne formen for kontroll:

> *Regnskapsrevisors risiko- og vesentlighetsvurdering skal legges fram for kontrollutvalget. Lovforarbeidene angir at kontrollutvalget ikke skal godkjenne vurderingen, men kan bruke denne og kunnskap om hvor regnskapsrevisor gjør noe ekstra arbeid, som en del av sitt grunnlag for vurdering av behov for forvaltningsrevisjon. God dialog mellom revisor og kontrollutvalg vil være viktig både i formidling av risiko- og vesentlighetsvurdering og resultater av kontrollen.*

I forbindelse med at saken er satt på dagsorden vil revisor orientere kontrollutvalget.

Forslag til vedtak:
Redegjørelsen fra revisor tas til orientering, herunder at det vil bli gjennomført etterlevelseskontroll innen følgende område: .....

Inndyr, 12. februar 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Svar Svar til alle Videresend

Informasjon 2020/01 fra revisjonskomiteen om forenklet etterlevelseskontroll 2019

Bjørn Bråthen [bjorn.brathen@nkrf.no] på vegne av Norges K...

Til: Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) [post@nkrf.no]

29 januar 2020 18:26

Info fra komiteene

Til NKRFs bedriftsmedlemmer

Informasjon 2020/01 om forenklet etterlevelseskontroll 2019

I kommuneloven § 24-9 er revisor gitt en ny oppgave - Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Ansvaret for oppgaven er lagt til regnskapsrevisor, og det er i loven lagt opp til en uttalelse på utført arbeid med moderat sikkerhet. Når oppgaven nå er lagt til regnskapsrevisor som en lovpålagt oppgave med krav til rapportering, impliserer det blant annet bruk av standard rammeverk og internasjonale revisjonsstandarder ved utførelse av oppgaven.

I overordnet informasjonsskriv om ny kommunelov fra 2018 beskrev revisjonskomiteen den nye oppgaven kort og følgende ble blant annet trukket frem;

> Regnskapsrevisors risiko- og vesentlighetsvurdering skal legges fram for kontrollutvalget. Lovforarbeidene angir at kontrollutvalget ikke skal godkjenne vurderingen, men kan bruke denne og kunnskap om hvor regnskapsrevisor gjør noe ekstra arbeid, som en del av sitt grunnlag for vurdering av behov for forvaltningsrevisjon. God dialog mellom revisor og kontrollutvalg vil være viktig både i formidling av risiko- og vesentlighetsvurdering og resultater av kontrollen.
>
> Det var en intensjon fra lovutvalget at den forenklede etterlevelseskontrollen var naturlig å gjennomføre parallelt med ordinær revisjon, og rapporteres til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren. Loven har satt frist 30. juni for rapportering, slik at arbeidet ikke må ferdigstilles samtidig med revisjonsberetningen. Lovutvalget legger til god kommunal revisjonsskikk å omtale/vurdere behovet for eventuell rapportering i tillegg til den årlige rapporteringen.

Revisjonskomiteen har i 2019 arbeidet med utkast til standard for forenklet etterlevelseskontroll, og sendte i november 2019 ut standard for forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen på høring. Den nye standarden vil tre i kraft tidligst for regnskapsåret 2020.

Det har vært noe usikkerhet rundt hvorvidt oppgaven forenklet etterlevelseskontroll etter kommunelovens § 24-9 trer i kraft før standarden trer i kraft og ev. hvordan oppgaven skal løses. Det ble senhøstes avklart at oppgaven trer i kraft ved ikrafttreden av loven selv om ikke standarden er trådt i kraft. Dette medfører at kravene i standarden slik de fremkommer i høringsutkastet ikke gjelder for utførelsen og rapportering i 2019, og det vil blant annet ikke være de samme formkrav til rapportering når rapporteringen skjer før standarden har trådt i kraft. Samtidig er det klart at standarden kan benyttes som et hjelpemiddel og rettledning. Komiteen anbefaler regnskapsrevisor å benytte standarden så langt mulig for utførelse av kontrollen for 2019. NOU 2016: 4 har også inngående drøfting av bakgrunnen for bestemmelsen om forenklet etterlevelseskontroll. I lovproposisjonen for kommuneloven, Prop. 46 L (2017 – 2018), gir departementet sine uttalelser til høringsinnspill og understreker enkelte viktige forutsetninger for oppgaven med forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen.

I dette informasjonsskrivet diskuterer komiteen mulige løsninger for å ivareta den lovpålagte oppgaven etter kommunelovens § 24-9 for 2019 med utgangspunkt i standard til høring og lovforarbeidene.

Les hele informasjon 2020/01 her »

God kommunal revisjonsskikk »

En konkretiseringen av innholdet i *god kommunal revisjonsskikk* er tilgjengelig her »

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
12.02.2020	20/175	416– 5.3

SAK 09/20

Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	20.02.2020

Vedlegg:

a) Salten kontrollutvalgservice, 7. januar 2020: Protokoll fra styremøte (konstituerende møte)
b) Epost fra sekretariatet til Meløy kommune 12.6.2019: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommunestyre (Forvaltningsrevisjon Hjemmetjenesten)
c) Epost fra sekretariatet til Meløy kommune 12.12.2019: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommunestyre (Etterlysning av behandling i kommunestyret)
d) Epost fra Meløy kommune til sekretariatet 16.12.2019: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommunestyre (svar på etterlysning)
e) Epost fra sekretariatet til Meløy kommune 17.12.2019: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommunestyre (spørsmål om hvem som har bestemt behandlingsmåten for rapporten)
f) Epost fra Meløy kommune til sekretariatet 17.12.2019: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommunestyre (svar om at ordfører og rådmann har bestemt saksgangen)
g) Meløy kommunestyre, sak 10/20: Saksfremlegg «Forvaltningsrapport hjemmetjenesten Meløy kommune

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget gis orienteringer fra revisjon og sekretariat om status når det gjelder arbeidet med kontroll og tilsyn.

Vedlegg b) til g) gjelder kontrollutvalgets forvaltningsrevisjonsrapport behandlet i juni 2019, og deretter oversendt kommunestyret med kontrollutvalgets innstilling. Som det fremgår av epostkorrespondansen og saksfremlegget ble verken utredningen og eller kontrollutvalgets innstilling lagt frem for kommunestyret.

Inndyr, 12. februar 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
07.01.2020	20/018	012.1

a)

MØTEPROTOKOLL
STYREMØTE I SALTEN KONTROLLUTVALGSERVICE
(konstituerende møte)

Møtedato: **Tirsdag 7. januar 2020 kl. 12.00 – 14.00**
Møtested: **Møterom Tverå/Kvitblikk, Scandic Fauske**

Til stede:
Styreleder Gisle Hansen (2015-2019),
Terje J. Solhaug, Beiarn
Espen Rokkan, Bodø
Jørn Stene, Fauske
Gunnar Skjellvik, Gildeskål
Fred-Eddy Dahlberg, Hamarøy
Hans Ove H. Hagen, Meløy
Jannike Moen, Sørfold

Forfall:
Thomas J. Danielsen, Steigen

Varamedlemmer:
Rita Brendryen, Steigen

Ikke møtt, grunnet feil med innkallingen:
Wenche Skarheim, Saltdal

Øvrige:
Sekretariatsleder Lars Hansen

Godkjenning av innkalling og sakliste
Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:
Det fremkom ikke merknader.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
1/20	Orienteringer om virksomheten ved styreleder og sekretariatsleder
2/20	Valg av styreleder, nestleder og medlem av arbeidsutvalg
3/20	Omdanning av Salten kontrollutvalgservice til Kommunalt oppgavefelleskap KO - Status for henvendelser om tilslutning til Salten kontrollutvalgservice

01/20 Orienteringer om virksomheten ved styreleder og sekretariatsleder

Forslag til vedtak:
Saken var lagt frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag til vedtak:
Saken tas til orientering.

Votering:
Omforent ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

02/20 Valg av styreleder, nestleder og medlem av arbeidsutvalg

Forslag til vedtak
Som styreleder velges.....

Som styrets nestleder velges.....

Som medlem av arbeidsutvalget velges.....

Arbeidsutvalgets funksjonstid fastsettes til .....

Omforent forslag:
Som styreleder velges Espen Rokkan

Som styrets nestleder velges Jannike Moen

Som medlem av arbeidsutvalget velges Jørn Stene

Arbeidsutvalgets funksjonstid fastsettes til valgperioden 2019-2023

Votering:
Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Som styreleder velges Espen Rokkan

Som styrets nestleder velges Jannike Moen

Som medlem av arbeidsutvalget velges Jørn Stene

Arbeidsutvalgets funksjonstid fastsettes til valgperioden 2019-2023

03/20 Omdanning av Salten kontrollutvalgservice til Kommunalt oppgavefelleskap KO - Status for henvendelser om tilslutning til Salten kontrollutvalgservice

Forslag til vedtak:
Saken var lagt frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag til vedtak:
Saken tas til orientering.

Votering:
Omforent ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Fauske, 7. januar 2020

Lars Hansen, referent.

Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommuenstyre

Lars Hansen

Sendt: 12. juni 2019 09:56
Til: linda.strom@meloy.kommune.no
Vedlegg: Saksfremlegg frev hjemmet~1.docx (47 kB) ; hjemmetjenesten_meløykommune.pdf (734 kB) ; saksprotokoll frev hjemmet~1.doc (172 kB)

Hei Linda,

Vedlagt oversendes sak fra kontrollutvalg til kommunestyret: Rapport forvaltningsrevisjon: Hjemmetjenesten.

Jeg legger ved:
* saksprotokoll med kontrollutvalgets innstilling
* saksfremlegg
* rapportdokument fra Salten kommunerevisjon IKS.

Hilsen Lars

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
Salten kontrollutvalgservice
Adresse: Postboks 54, 8138 Inndyr
Telefon: 470 37 452
Hjemmeside: www.sekretariatet.no

SV: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommuenstyre

Lars Hansen
Sendt: 12. desember 2019 11:35
Til: linda.strom@meloy.kommune.no

Hei igjen!

Jeg klarer ikke å finne noen behandling av denne saken. Hvorfor er saken ikke behandlet i kommunestyret enda?

Hilsen Lars

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
Salten kontrollutvalgservice
Adresse: Postboks 54, 8138 Inndyr
Telefon: 470 37 452
Hjemmeside: www.sekretariatet.no

Fra: Lars Hansen
Sendt: 9. desember 2019 14:12
Til: linda.strom@meloy.kommune.no
Emne: SV: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommuenstyre

Hei Linda!

Har denne saken blitt behandlet i kommunestyret? Hva ble vedtaket i saken?

Hilsen Lars

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
Salten kontrollutvalgservice
Adresse: Postboks 54, 8138 Inndyr
Telefon: 470 37 452
Hjemmeside: www.sekretariatet.no

Fra: Lars Hansen
Sendt: 12. juni 2019 09:56
Til: linda.strom@meloy.kommune.no
Emne: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommuenstyre

Hei Linda,

Vedlagt oversendes sak fra kontrollutvalg til kommunestyret: Rapport forvaltningsrevisjon: Hjemmetjenesten.

Jeg legger ved:
* saksprotokoll med kontrollutvalgets innstilling
* saksfremlegg
* rapportdokument fra Salten kommunerevisjon IKS.

Hilsen Lars

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
Salten kontrollutvalgservice
Adresse: Postboks 54, 8138 Inndyr
Telefon: 470 37 452
Hjemmeside: www.sekretariatet.no

SV: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommunestyre

Linda Johanne Marken Strøm [Linda.Strom@meloy.kommune.no]
Sendt: 16. desember 2019 15:10
Til: Lars Hansen

Heia Lars

Denne saken kommer opp i utvalg Helse- oppvekst den 20 januar, formannskapet 30 januar og kommunestyret den 6. februar.

Med vennlig hilsen
Linda Johanne Marken Strøm /// Formannskapssekretær

Meløy kommune /// Rådmannens stab
Telefon: 75 71 05 09 /// Mobil: 958 76 318
Linda.Strom@meloy.kommune.no /// meloy.kommune.no

Fra: Lars Hansen <lars.hansen@salten.no>
Sendt: 12. desember 2019 11:36
Til: Linda Johanne Marken Strøm <Linda.Strom@meloy.kommune.no>
Emne: SV: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommuenstyre

Hei igjen!

Jeg klarer ikke å finne noen behandling av denne saken. Hvorfor er saken ikke behandlet i kommunestyret enda?

Hilsen Lars

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
Salten kontrollutvalgservice
Adresse: Postboks 54, 8138 Inndyr
Telefon: 470 37 452
Hjemmeside: www.sekretariatet.no

Fra: Lars Hansen
Sendt: 9. desember 2019 14:12
Til: linda.strom@meloy.kommune.no
Emne: SV: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommuenstyre

Hei Linda!

Har denne saken blitt behandlet i kommunestyret? Hva ble vedtaket i saken?

Hilsen Lars

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
Salten kontrollutvalgservice
Adresse: Postboks 54, 8138 Inndyr
Telefon: 470 37 452
Hjemmeside: www.sekretariatet.no

SV: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommunestyre

Lars Hansen
Sendt: 17. desember 2019 10:15
Til: Linda Johanne Marken Strøm [Linda.Strom@meloy.kommune.no]
Kopi: hansovet@gmail.com

Hei Linda, og takk for svar!

Hvem har bestemt denne behandlingsmåten for rapporten?

Hilsen Lars

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
Salten kontrollutvalgservice
Adresse: Postboks 54, 8138 Inndyr
Telefon: 470 37 452
Hjemmeside: www.sekretariatet.no

Fra: Linda Johanne Marken Strøm [Linda.Strom@meloy.kommune.no]
Sendt: 16. desember 2019 15:10
Til: Lars Hansen
Emne: SV: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommunestyre

Heia Lars

Denne saken kommer opp i utvalg Helse- oppvekst den 20 januar, formannskapet 30 januar og kommunestyret den 6. februar.

Med vennlig hilsen
Linda Johanne Marken Strøm /// Formannskapssekretær

Meløy kommune /// Rådmannens stab
Telefon: 75 71 05 09 /// Mobil: 958 76 318
Linda.Strom@meloy.kommune.no /// meloy.kommune.no

Fra: Lars Hansen <lars.hansen@salten.no>
Sendt: 12. desember 2019 11:36
Til: Linda Johanne Marken Strøm <Linda.Strom@meloy.kommune.no>
Emne: SV: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommuenstyre

Hei igjen!

Jeg klarer ikke å finne noen behandling av denne saken. Hvorfor er saken ikke behandlet i kommunestyret enda?

Hilsen Lars

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
Salten kontrollutvalgservice
Adresse: Postboks 54, 8138 Inndyr
Telefon: 470 37 452
Hjemmeside: www.sekretariatet.no

SV: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommunestyre

Linda Johanne Marken Strøm [Linda.Strom@meloy.kommune.no]
Sendt: 17. desember 2019 10:21
Til: Lars Hansen

Heia Lars 😊

Ordfører og rådmann har bestemt saksgangen. Tenkt du på noe?

Med vennlig hilsen
Linda Johanne Marken Strøm /// Formannskapssekretær

Meløy kommune /// Rådmannens stab
Telefon: 75 71 05 09 /// Mobil: 958 76 318
Linda.Strom@meloy.kommune.no /// meloy.kommune.no

Fra: Lars Hansen <lars.hansen@salten.no>
Sendt: 17. desember 2019 10:16
Til: Linda Johanne Marken Strøm <Linda.Strom@meloy.kommune.no>
Kopi: hansovet@gmail.com
Emne: SV: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommunestyre

Hei Linda, og takk for svar!

Hvem har bestemt denne behandlingsmåten for rapporten?

Hilsen Lars

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
Salten kontrollutvalgservice
Adresse: Postboks 54, 8138 Inndyr
Telefon: 470 37 452
Hjemmeside: www.sekretariatet.no

Fra: Linda Johanne Marken Strøm [Linda.Strom@meloy.kommune.no]
Sendt: 16. desember 2019 15:10
Til: Lars Hansen
Emne: SV: Oversendelse av sak fra kontrollutvalg til kommunestyre

Heia Lars

Denne saken kommer opp i utvalg Helse- oppvekst den 20 januar, formannskapet 30 januar og kommunestyret den 6. februar.

Med vennlig hilsen
Linda Johanne Marken Strøm /// Formannskapssekretær

Meløy kommune /// Rådmannens stab
Telefon: 75 71 05 09 /// Mobil: 958 76 318
Linda.Strom@meloy.kommune.no /// meloy.kommune.no

Sak	10/20
Arkivsaksnr	20/37
Arkiv:	F02 &14
Saksbehandler:	Stein Laastad

Forvaltningsrapport hjemmetjenesten Meløy kommune

Saksnr.:	**Utvalg**	**Møtedato**
2/20	Utvalg Helse - Oppvekst	27.01.2020
2/20	Eldrerådet	04.02.2020
2/20	Rådet for personer med funksjonsnedsettelser	04.02.2020
12/20	Formannskapet	30.01.2020
10/20	Kommunestyret	06.02.2020

Innstilling:

1. Kommunestyret viser til Salten kommunerevisjon sin forvaltningsrapport og kontrollutvalgets bestilling i sak 16/18, 10 april 2018 definert som «Behovsdekning i hjemmetjenesten i Meløy».

2. Forvaltningsrapporten er forelagt kommunestyret i Meløy og tas til etterretning.

3. Kommunestyret ber rådmannen merke seg og følge opp rapportens anbefalinger.

4. Kommunestyret vil særlig trekke frem følgende tiltak:
   a. ansattes tilgang til og opplæring i digitale fagsystemer på området styrkes
   b. alle ansatte får opplæring i bruk av avvikssystemet, og at avvik brukes aktivt i forbedringsarbeidet i tjenesten
   c. det gjennomføres regelmessige brukerundersøkelser
   d. ressursene i tjenesten er tilfredsstillende i forhold til tildelte tjenester
   e. alle tiltakene må sees i sammenheng med Utviklingsprogram Meløy 2019-2023 og tilpasses arbeidet med økonomisk bærekraft

Behandlet i: **Utvalg Helse - Oppvekst**
Møtedato: 27.01.2020
Sak: PS2/20
Resultat: **Innstilling vedtatt**

Behandling i utvalget:
Rådmanns innstilling ble enstemmig vedtatt

Vedtak:

1. Kommunestyret viser til Salten kommunerevisjon sin forvaltningsrapport og kontrollutvalgets bestilling i sak 16/18, 10 april 2018 definert som «Behovsdekning i hjemmetjenesten i Meløy».

2. Forvaltningsrapporten er forelagt kommunestyret i Meløy og tas til etterretning.

3. Kommunestyret ber rådmannen merke seg og følge opp rapportens anbefalinger.

4. Kommunestyret vil særlig trekke frem følgende tiltak:
    a. ansattes tilgang til og opplæring i digitale fagsystemer på området styrkes
    b. alle ansatte får opplæring i bruk av avvikssystemet, og at avvik brukes aktivt i forbedringsarbeidet i tjenesten
    c. det gjennomføres regelmessige brukerundersøkelser
    d. ressursene i tjenesten er tilfredsstillende i forhold til tildelte tjenester
    e. alle tiltakene må sees i sammenheng med Utviklingsprogram Meløy 2019-2023 og tilpasses arbeidet med økonomisk bærekraft

Behandlet i: **Formannskapet**
Møtedato: 30.01.2020
Sak: PS12/20
Resultat: **Innstilling vedtatt**

Behandling i utvalget:
Rådmanns innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kommunestyret viser til Salten kommunerevisjon sin forvaltningsrapport og kontrollutvalgets bestilling i sak 16/18, 10 april 2018 definert som «Behovsdekning i hjemmetjenesten i Meløy».

2. Forvaltningsrapporten er forelagt kommunestyret i Meløy og tas til etterretning.

3. Kommunestyret ber rådmannen merke seg og følge opp rapportens anbefalinger.

4. Kommunestyret vil særlig trekke frem følgende tiltak:
    a. ansattes tilgang til og opplæring i digitale fagsystemer på området styrkes
    b. alle ansatte får opplæring i bruk av avvikssystemet, og at avvik brukes aktivt i forbedringsarbeidet i tjenesten
    c. det gjennomføres regelmessige brukerundersøkelser
    d. ressursene i tjenesten er tilfredsstillende i forhold til tildelte tjenester
    e. alle tiltakene må sees i sammenheng med Utviklingsprogram Meløy 2019-2023 og tilpasses arbeidet med økonomisk bærekraft

Oppsummering

Kommunestyret vedtok i sak 77/16, Plan for forvaltningsrevisjon 2016 – 2019 følgende prioriteringer: 1. Økonomistyring, 2. Barnevern, 3. Kvalitet og behovsdekning i pleie- og omsorgstjenestene (hjem- og institusjon), 4. Internkontroll og beredskap ved IKT-systemer, 5. Elevenes psykososiale skolemiljø.

Salten kommunerevisjon sin rapport etter forvaltningsrevisjon «Kvalitet og behovsdekning i pleie- og omsorgstjenestene legges frem for kommunestyret med vurderinger samt en overordnet handlingsplan.

Rådmannen oppfatter rapporten som grundig og ryddig. Relevante parter har deltatt i undersøkelsen, og resultatene peker på utfordringer som er viktige å følge opp videre med tanke på forbedring. Det er en svakhet med rapporten at den ikke gjør en grundigere vurdering av økonomi, og har avgrenset gjennomgangen til hjemmetjenesten nord og tildelingskontoret.

Bakgrunn

Kommunestyrets vedtak i sak 77/16, Plan for forvaltningsrevisjon 2016 – 2019.
Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å få vurdert kvalitet på pleie- og omsorgstjenestene i brukers hjem, og å vurdere dette opp mot lovkrav i tjenestene og krav til dekning.

Saksopplysninger

Revisjonen har avgrenset rapporten til hjemmetjenesten nord og har gjennomført intervju med leder og saksbehandler tildelingskontor, virksomhetsleder og fagleder hjemmetjenesten nord og sør. Det er gjennomført spørreundersøkelse blant ansatte i hjemmetjenesten nord.

Revisjonen har gått gjennom skriftlig dokumentasjon, stikkprøver av vedtak, tiltaksplaner, avslag og kartlegginger av brukere. Det er i tillegg sendt spørreundersøkelse til ansatte i hjemmetjenesten nord.

Rapportens konklusjon er følgende:

- Saksbehandling ved tildelingskontoret mener revisjonen er i stor grad i samsvar med gjeldende regelverk. Unntaket gjelder kartlegging av enkelte brukergrupper.
- Hjemmetjenesten yter tjenester med stort personellbehov for å dekke døgnkontinuerlig drift. Det er krevende, og brukerne har komplekse og sammensatte behov. Styringssystem blir særlig viktig for å ivareta faglig kvalitet og pasientsikkerhet. Det er forbedringspotensial både i forhold til planlegging, gjennomføring, evaluering og korrigering.
- Revisjonen stiller spørsmål om ressursene i tjenesten er tilstrekkelige.
- Det anbefales systematiske gjennomganger av virksomheten for å få oversikt over risikoområder og behov for forbedringer.
- Det ble avdekket at ikke alle hadde oppdaterte tiltaksplaner, dette må følges opp.
- Det er mulig fra de ansatte å gi innspill til forbedring, men dette må gjøres mer systematisk. Det gjelder også fra brukere blant annet gjennom brukerundersøkelser og andre tilbakemeldinger.
- Avviksmeldingene blir behandlet og lukket, noe som er positivt, dette kan i større grad skje i samarbeid med de ansatte enn i dag. Det systematiske arbeidet kan også her bli bedre.
- Det leveres i noen grad hjemmetjeneste til innbyggerne i samsvar med gjeldende regelverk.

Rapporten er gjennomgått av de berørte det er utarbeidet en overordnet handlingsplan sammen med virksomhetsledere, HTV og HVO. Handlingsplanen følger som vedlegg. Det Detaljerte handlingsplaner for hjemmetjenesten nord og sør skal utarbeides innen 1. mai 2020.

Det er gjennomført arbeidshelsesamtaler i hjemmetjenesten i 2019, og anbefalingene derfra skal ses i sammenheng med rapportens anbefalinger og innarbeides i de lokale handlingsplaner.

Rapporten konkluderer med at saksbehandlingen hos tildelingskontoret i stor grad samsvarer med gjeldende regelverk. Manglende kartlegging av enkelte brukere er fulgt opp med aktuelle enheter. Tildelingskontoret har de siste årene hatt fokus på forbedring på flere nivå. Det har vært fokus på kompetanseheving og saksbehandling. Kommunalsjef har deltatt i interne møter rundt dette. Kontoret er flyttet til rådhuset og sitter nå nært kommunalsjef og stab. Saksbehandlingstid og antall utskrivningsklare pasienter har gått markant ned, og det er blant annet arbeidet med klart språk, forbedring i kommunikasjon med brukere, sykehus og andre samarbeidspartnere.

Hjemmetjenesten opplever sterkt press på tjenestene og har etter innføring av samhandlingsreformen og nedlegging av Ørneshaugen opplevd en sterk økning i brukere med mer komplekse og sammensatte sykdomsbilder.

Hjemmetjenesten i nord og sør har i 2019 måtte bemanne opp på grunn av store hjelpebehov og 7-8 på venteliste til sykehjemsplass. Disse krever nødvendig bistand i eget hjem. Det har ført til merforbruk i forhold til budsjettrammen både i nord og sør i 2019.

Hverdagsrehabilitering er iverksatt høsten 2019 som tiltak for å forebygge, utsette og evt. redusere behov for kommunale tjenester. Et tverrfaglig team bestående av sykepleier, fysioterapeut, hjemmetrenere og ergoterapeut skal gi direkte oppfølging av hjemmeboende med rehabiliteringspotensiale. Teamet skal i tillegg ha tett samarbeid med fastlegen.

I 2017 ble det investert i Mobil pleie, en mobiltelefon hvor arbeidsplaner, tiltaksplaner og dokumentasjon er tilgjengelig ute hos brukerne. Det er viktige tiltak for å kvalitetssikre tiltaksplaner, effektivisere dokumentasjon og gi de ansatte tilgang til nødvendige rutiner og oppslagsverk ute hos den enkelte bruker. Alle brukere skal ha tiltaksplaner og dette verktøyet skal sikre dette.

Opplæring i digitale systemer, avvikssystem og risikovurdering vil bli prioritert i 2020, gjennom lokale opplæringsplaner, kompetanseplan for helse- og velferd, strategisk kompetanseplan og virksomhetsplan 2020.
Kompetanseplan for helse- og velferd revideres årlig. De enkelte enheter har kommet med sine innspill til planen og ferdigstilles våren 2020. Alenearbeid er særskilt utpekt for risikovurdering i 2020.

Anbefalingen om å innhente brukererfaringer er bestemt gjennomført hvert 2 år. Det er gjennomført brukerundersøkelse høsten 2019. Resultatene fra denne blir gjennomgått og presentert våren 2020.

Vurdering

Undersøkelsen vurderes som grundig og ryddig, men er i hovedsak avgrenset til hjemmetjenesten nord. Det hadde vært en fordel om den også hadde gjort vurderinger i forhold til hjemmetjenesten sør. Vurderinger i forhold til økonomi er ikke hovedfokus, og vi savner dette i rapporten. Særlig når revisjonen stiller spørsmål om ressursene er tilstrekkelige for å ivareta oppgavene. Økonomivurderinger hadde vært viktig i forbindelse med det pågående arbeidet med kommunal økonomisk bærekraft (KØB).

Som nevnt overfor meldes det om stort press på tjenestene. I den forbindelse har det blitt gjort en kartlegging av brudd på arbeidsmiljøloven i hjemmetjenesten i 2019. Kartleggingen viser til sammen 540 brudd. Det gjelder for mange arbeidshelger, for lite fritid pr. uke, for mange arbeidstimer pr. døgn, for mye samlet arbeidstid og hviletid er ikke opprettholdt. Årsakene til dette er nye lovpålagte tjenester, økt arbeidsmengde og behov for ekstrahjelp, overtid, sykefravær og rekrutteringsutfordringer.

Dette må følges opp våren 2020 slik at bemanningen står i samsvar med tildelte tjenester.

Flere av anbefalingene i rapporten er fulgt opp, og det som gjenstår vil bli fulgt opp gjennom lokale handlingsplaner, kompetanseplaner, strategisk kompetanseplan og virksomhetsplan 2020.

Økonomi og oppfølging av tiltak for å hindre brudd på arbeidsmiljøloven skal følges opp tett i 2020 både gjennom tiltak i lokale handlingsplaner, økonomirapporter, budsjettreguleringer og kontroll på avvik.

Vedlegg

- Overordnet handlingsplan - Forvaltningsrapport hjemmetjenesten

Adelheid Buschmann Kristiansen
Rådmann

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
12.02.2020	20/176	416– 5.3

SAK 10/20

Eventuelt

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
20.02.2020

Vedlegg:

Forslag til vedtak:

Inndyr, 12. februar 2020

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget